

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodnem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski dnevnik v zaslužjeni Evropi.

TRAJNA SPODBUDA ZA NAPREDEK

Na današnji dan pred 132 leti je osamljen in zapuščen umrl v Kranju dr. Franc Prešeren, ki ga slovenska literarna zgodovina pomeni upravičeno postavlja v sam vrh slovenske literarne dediščine. Prešeren je s svojo umetnostjo daleč presegel svoj čas in njegovo vizionarstvo je aktualno še danes, ko morajo nekateri deli slovenskega narodnostnega telesa še boriti boj za svoj obstanek, za svoj jezik in enakopravnost. Prešerenova poezija je vedno znova in znova aktualna, v njej je brez števila elementov, ki so izhodišče za razmislek o narodu, jeziku in umetnosti. Saj je prav drobna knjižica »Poezije« potrdila vsa prizadevanja za dograjenost forme slovenskega jezika in za višjo obliko umetnosti, ki je slovenski narod postavila ob ramo do romantike bolj omikanih evropskih narodov. Maloletna skupnost je torej lahko kot kritična in ta kritik so morale siliti tudi številne skupine, morale so upoštevati voljo po življenju slovenskega naroda, mu stegniti roko in priznati vlogo pomembnega dograjevalca skupne evropske usode in usode človeštva nasploh. Ta roka pa se je dolgo izmikala in se v marsikaterem položaju še izmika.

Narod, ki nikoli v zgodovini ni imel ne politične niti gospodarske moči, si je le s težavo utiral pot v evropskem labirintu, čeprav je Prešeren v sedmi kitici svoje Zdravilce ukazal in pokazal pravo pot do osamitve. Tu je povezal narodno idejo z idejo humaniziranega internacionalizma. Kot pripadnik megle, nesvobodnega in skrajno omejenega naroda mu je uspelo, da je prišel do uravnoteženega, naravnost mojškega spojitve dveh pogostoma neusklajenih in nasprotujočih si nazorov: nacionalizma in internacionalizma. Našel je mero njune medsebojne omejevanja in dopolnjevanja. Nepopolnosten, tudi na uporabo bile pripravljive, o odločnosti pri uveljavljanju in obrambi narodne suverenosti, je dopolnil z idejo mirovnosti, tvornega sosedstva enakopravnega in bratstva, sožitja vseh narodov sveta. Ideja Zdravilce je postala bistveni del slovenskega narodnega in socialnega osvobodjenja, ena najbolj revolucionarnih jeder tega osvobodjenja za več kot celo stoletje, hkrati pa bistvena pobuda za razvoj slovenske narodne zavesti na raven narodobnega internacionalizma. »Žive naj vsi narodi, ki hrepenijo dočakati dan, / da, koder sonce hodi, / prepiš iz sveta bo pregan, / da rojak, / prost bo vsak, / ne vrag, le sosed bo mejak.«

To pot je slovenski narod tudi ubral, saj je Edvard Kardelj postavil za motto ustanovnemu manifestu KPS (razglašen je bil 18. aprila 1937), ki je v najbolj usodnem trenutku slovenske novejšje zgodovine, tik pred drugo svetovno vojno in okupacijo prevzela vodstvo boja za slovenski narodni obstoj, prav to kitico. In ta nam je lahko kazipot tudi danes, ko se na tem prostoru potegujemo za svoje pravice in jih odločno zahtevamo. Globoka nacionalna zavest, zavest o sebi in svojem poreklu, zavest, da mora postati slovenski jezik v tem prostoru enakopraven, mora biti povezana z zavestjo, da se je treba odpirati, iskati zaslonbo tam, kjer ji je mogoče dobiti in jo nuditi tistemu, ki jo potrebuje. Ne zapiranje, ampak odpiranje naraven, ne uslišana resignacija, ampak odločna kretnost in zahteva — to je tudi pot, ki jo je nakazal Prešeren in kateri moramo slediti.

In vendar, ali smo sami donoli močni, spretni in odločni, da lahko uspešno korakamo po tej poti kot eno telo, kot en sam človek? Kultura je bistveni element, ki lahko človeku olajša nove moči, ga potrjuje v pravilni izbiri, mu odkriva široke dimenzije, da ni naiven, reven, negotov. Kultura osvobaja. Je kot široko in plodno polje, na katerem lahko raste visoko, ravno in zdravo drevo. Samo pravilno je treba orati in ga negovati, da se ne zaraste robitovje in plevel. Žal, velikokrat puščamo to polje vnevar, ne znamo ga gojiti, ne znamo premočrno usmerjati orala. Ravnodušni smo do tega, kar imamo in zdi se nam samoumevno, da imamo svojo kulturo. Prevečkrat pozabljamo na velike napore in žrtve, ki so potrebne za uspešno pot napredka in preseljevanja.

Ko se oziramo na prejšnjo pot naše kulture v zadnjih tridesetih letih, menim, da smo lahko manj upravičeno ponosni. Iz kulture, ki je nastala iz boja za življenje in smrt, je rasla nova kultura, ki se razpirala in iskala novih možnosti, podirala je zapreke, širila je prejavljala čas v sodoben utrip ter odkrivala nove vizije. Ponosni smo lahko na našo kulturo, ki je glavni borec proti asimilaciji, proti poplavljenju za duhovne vrednote in osvobodjanje človeka. Vendar ob tem ni rečeno, da smo lahko tudi zadovoljni. Namreč, naš poudar mora biti uprj na prihodnost, v kulturi mora nenehno vreti, da ne zapademo v samozadovoljstvo in narcisizem. Naša kultura mora na vseh nivojih postati taka, da bo imela resonanco, da bo prešla meje skupnosti, v kateri nastaja in se vsidra v zavest tudi drugega živčnega naroda. Še bolj kot prej mora govoriti o naši toorni prisotnosti na tej zemlji, pa četudi je je za naše potrebe in razvoj vedno manj. Da bo res tako, se moramo globoko zažreti vase in se vprašati če smo pripravljeni na ta korak. Če smo pripravljeni odpraviti vse nečednosti, ki se zaraščajo v našo narodnostno skupnost, če smo pripravljeni pokazati na napake v kulturi, športu, politiki, gospodarstvu, itd. Kajti le s kritičnim čutom za naše delo, z avtokritiko sta možna napredek in kakovost.

Tudi v tem je Prešeren svetel zgled. Z odgovornostjo in izjemno kritičnostjo je opravljal svoje delo, iz svoje umetnosti je odrgel vse, kar je bilo slabega in izluščil samo najboljše. S trdo roko je pokazal na vse nepravilnosti in tedaj slovenski družbi, polemiko je nastopil proti kulturnim in političnim svetninam, grobo odrgel v razne toge in nepravilnosti. Zaradi vsega tega in še marsičesa drugega je 8. februar dan slovenske kulture, ko izkramo najboljše želje za naš kulturni razvoj, ko v raznih priložnostnih govorih postavljamo in dopolnjujemo take ali drugačne smernice naše kulturne politike. Ta dan pa se mora za nas in pri nas stalno ponavljati. Stalno moramo biti v središču dogajanja, vnašati v svoje delo vedno nove izkušnje, ki izhajajo iz vsakdana. Nikoli ne sme biti zastoj, vrtanje, stagniranje. Vredno morata vreti življenje in ustvarjalnost, da ne bo Prešerenovo izročilo samo reliktiva preteklosti, ki se je spominimo enkrat na leto, ampak krík po svobodi, napredku in rasti.

MARIJ ŽUK

MEDTEM KO SE NADALJUJE OBSTRUKCIJA RADIKALCEV

Zaostritev odnosov med PSI in PR

Italijanski politiki hitijo v ZDA

Tajnik KD si bo v Washingtonu prizadeval pridobiti naklonjenost Reaganove uprave in vplivati na izbiro veleposlanika v Italiji

RIM — Glasovanja o zaupnici, ki ga je vlada že zahtevala prek ministra Rognonija, da zaustavi obstrukcijo radikalcev in doseže zakonitost odloka o policijskem arestu, po vsej verjetnosti ne bodo mogli izvesti pred torkom. Včeraj popoldne se je začela, v malone grotesknem ozračju, splošna obrazložitev spreminjalnih predlogov. Poslanec neodvisne levele Rodota je dobil besedo, da predlaga bistvene popravke, po 30 urah neprekinjenih posegov radikalcev. Omenjen vreden je jutranji incident, ko so v 11. uri njegovega govora postregli radikalci Rippi s kavico, kar je izrazilo proteste redkih prisotnih poslancev, češ čče je med obstrukcijo dovoljeno jesti in piti, morebitno govorniki vztrajajo v nedogledu.

Zabeležiti je medtem treba novo poglavlje v spopadu, ki vsak dan bolj označuje odnose med socialisti in radikali. Včeraj je načelnik poslancev PSI Labriola označil obstrukcijo PR za »smržnovo« in je obtožil radikale, da so »zgodili statisti pri razkrajanju ustanov«. Radikalni kolovodja Pannella mu je takoj odvrnil, da Labriola ene trpi le domotožja po narodni enotnosti, ampak tudi po neustojnih režimskih škandalih, ki jih je bilo mogoče zakrивati. Labriola je vsekakor danes zvest privrženec tajnika PSI, zaradi tega dogodek prica o resnem. Craxijevemu namenu, da razdre poroko s sitnimi radikalnimi zavezniki.

Začela se je hkrati dirka italijanskih politikov proti Washingtonu. S središču KD so uradno potrdili, da bo tajnik Piccoli obiskal ZDA od 12. do 17. t.m., da se sreča z najvišjimi predstavniki ameriške uprave, morda tudi z Reaganom. V ZDA so pa že bili Forlanijev odposlanec, demokratični poslanec Cerioni, bivši pomočnik upravitelja KD Nepi, dva socialdemokratska vladna podtajnika in Claudio Martelli, desna roka tajnika PSI Craxija, ki si je ob povratku prizadeval preprečevati, da namerava novi ameriški predsednik v Italiji podpirati prav socialiste.

Na pot čez veliko lužo se odpravljata tudi zunanji minister Colombo in minister za zunanjo trgovino, socialist Manca. Colombo se bo gotovo sestal z državnim tajnikom Haigom in s podpredsednikom Bushom. Govori

Skupina delegatov na pripravljanih zasedanju konference neuvrščenih v New Delhiju (Telefoto AP)

prava dirka, kdo si bo pridobil »naklonjenost« novega ameriškega predsednika. Dejstvo, da Piccoli prebiva vse, pomeni, da KD sporoča socialistom, da je v Italiji edina in najbolj akreditirana »ameriška stranka« prav ona. Demokratični tajnik si bo ob tem prizadeval vplivati na Washington glede izbire novega veleposlanika v Rimu: znano je, da so KD močno pogodu diplomati ali pa politiki italijanskega izvora (ne pa poklicni diplomati), kot je bil svoj čas John Volpe.

R. G. MADRID — Pripadniki separatistične baskovske organizacije ETA so predinočnim ubili jedrskega inženirja Ryana, ki je vodil gradnjo nove jedrske elektrarne v bližini Bilbao.

JUTRI SE ZAČNE MINISTRKA KONFERENCA NEUVRŠČENIH

Neuvrščeni: Indijski ocean mora postati morje miru

Zaplet, ker indijska resolucija omenja samo ameriško vojaško oporišče

NEW DELHI — V indijemskem glavnem mestu so se včeraj nadaljevala priprave za ministrsko konferenco neuvrščenih držav, ki se bo začela v ponedeljek. V političnem odboru so razpravljali o temeljnih vprašanjih gibanja neuvrščenih držav. Predstavniki 95 prisotnih držav so predstavili več amandmanov, ki naj bi dopolnili indijsko osnutek sklepnega dokumenta. O srednjo pozornost so posvetili demilitarizaciji Indijskega oceana. Čeprav se neuvrščeni strinjajo s tem predlogom in so ga složno potrdili že leta 1971 v generalni skupščini OZN, so nekatere države zamerile Indiji, da je v svoji resoluciji omenila le ameriško vojaško oporišče na otoku Diego Garcia.

Približno deset delegacij je namreč zahtevalo, naj se v resoluciji navedejo tudi sovjetska oporišča. Predstavniki Šri Lanke, države, kjer naj bi čez nekaj mesecev potekala konferenca o Indijemskem oceanu, pa je izjavil, da ni potrebno dobesedno naštet vse tujih vojaških oporišč na tem področju in da se je treba predvsem boriti proti tuji vojaški prisotnosti nasploh.

Po sovjetskemu vojaškem posredovanju v Afganistanu in po začetku iransko-irakih vojaških spopadov je namreč to območje pridobilo na pomenu in se je tako tudi povečala prisotnost veselih in njihovih zaveznikov. Predstavniki neuvrščenih držav so razpravljali tudi o odnosu, ki naj ga zavzamejo do afganistanskega zapleta. Kubanski zunanji minister Isidoro Malmierca, ki je včeraj dopotoval v New Delhi je izrazil pripravljenost svoje države, ki predseduje gibanju neuvrščenih, da bi posredovala med različnimi zainteresiranimi stranmi o afganistanskem vprašanju.

Politični opazovalci v indijemskem glavnem mestu menijo, da je bilo tudi včeraj vprašanje kampudžskega predstavnika »vroča tema«. Delegacije naj bi to vprašanje prepustile zunanjim ministrom, če pa ti ne bi našli sprejemljive rešitve, naj bi o tem problemu razpravljali koordinacijski odbor. Dopoldne je v New Delhi dopotoval tudi jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, ki bo vodil jugoslovansko delegacijo. V izjavi za tisk ob svojem prihodu je izrazil prepričanje, da bo ta konferenca prispevala k okrepitvi delovanja gibanja neuvrščenih in k izboljšanju sedanjih mednarodnih razmer.

ORISTANO — Oristanski državni pravnik Tomaso Contini je zahteval, naj preiskovalni sodnik formalno obtoži župana iz Bauraduja Italo Ortula lažne prisage zaradi rabe sardinščine.

Italo Ortul, ki je tudi pokrajinski tajnik sardinske avtonomistične stranke, je po ponovni izvolitvi za župana hotel prisesti pred prefektom tudi v sardinščini, slednji pa mu tega ni dovolil. Ortul je nato na občini predstavil dokument v sardinščini, spodaj pa je pripisal, da ga prefekt ni hotel podpisati. To je bil vzrok za postopek proti sardinskemu županu.

Politični opazovalci v indijemskem glavnem mestu menijo, da je bilo tudi včeraj vprašanje kampudžskega predstavnika »vroča tema«. Delegacije naj bi to vprašanje prepustile zunanjim ministrom, če pa ti ne bi našli sprejemljive rešitve, naj bi o tem problemu razpravljali koordinacijski odbor. Dopoldne je v New Delhi dopotoval tudi jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, ki bo vodil jugoslovansko delegacijo. V izjavi za tisk ob svojem prihodu je izrazil prepričanje, da bo ta konferenca prispevala k okrepitvi delovanja gibanja neuvrščenih in k izboljšanju sedanjih mednarodnih razmer.

ORISTANO — Oristanski državni pravnik Tomaso Contini je zahteval, naj preiskovalni sodnik formalno obtoži župana iz Bauraduja Italo Ortula lažne prisage zaradi rabe sardinščine. Italo Ortul, ki je tudi pokrajinski tajnik sardinske avtonomistične stranke, je po ponovni izvolitvi za župana hotel prisesti pred prefektom tudi v sardinščini, slednji pa mu tega ni dovolil. Ortul je nato na občini predstavil dokument v sardinščini, spodaj pa je pripisal, da ga prefekt ni hotel podpisati. To je bil vzrok za postopek proti sardinskemu županu.

Stavko so napovedali tudi rudarji iz Walbrzycha, ki zahtevajo, naj vlada ukine delovne sobote za vse delavce v rudarstvu, ne pa samo za rudarje, ki delajo v rovin. Gospodarsko stanje pa se iz dneva v dan slabša, včeraj je vlada zaprosila rudarje, naj delajo tudi ob sobotah, ker je proizvodnja premoga dosegla le nekaj več kot polovico načrtovane. V Varšavi o benem krožijo govorice, da bo obrambni minister Jaruzelski zamenjal premiera Pinkowskega.

Naročnikom! Po več kot enomesečnem presledku ima današnja številka Primorskega dnevnika spet 10 strani. Do začasne prekinitve izhajanja na 10 straneh ob nedeljah je prišlo zaradi kadrovskih in tehnoloških problemov v tiskarni, ki so vplivali na polno zmogljivost tiskarskega osebja. Velik del teh problemov je uspelo medtem razrešiti in poslej bo dnevnik spet izhajal na 10 straneh ob nedeljah in vsaj do poletja na osem straneh ob torkih.

Naročnikom in bralcem se opravičujemo in jih prosimo za razumevanje!

UREDNIŠTVO

Rimski pretor tržaški davkarji: Slovence terjajte v slovenščini!

Rimski pretor Giorgio Signani je v preteklih dneh izrekel nadvse zanimivo razsodbo, ki pobiže zadeva našo slovensko zamejsko narodnostno skupnost in v kateri sodnik ugotavlja pravno veljavnost mednarodnih obvez, ki jih ima Italija do Slovencev. Gre za sodni postopek, ki ga je sprožila tržaška občinska davčna izterjalnica proti profesorju Samu Pahorju. Slednji je vsekoli zahteval, naj mu pristojne oblasti pošljejo davčne terjatve v slovenščini in se pri tem skliceval na jasna določila londonskega sporazuma. Ker mu terjatve v slovenščini niso poslali, ni plačal občinskih davščin (n.p. smetarske službe). Tržaška davčna izterjalnica je hotela denar izterjati in se je, po večkratnih neuspešnih poskusih ružbe na domu prof. Pahorja (neuspešni zato, ker se sodni sel ni predstavil s pooblastitvijo v slovenščini in s tolačenjem), poslužila najlažje birokratske možnosti: rubljenja pri delodajalcu, ki je odvzema 20 odstotkov mesečnih prejemkov, dokler ne bo davek izplačan. Pahorjev delodajalec pa je država in plačuje ga zakladno ministrstvo. Davčna izterjalnica je zato poslala akte rimski izterjalnici z zahtevo, naj »zarubi« petino plače prof. Pahorja. Odlok je moral izdati rimski pretor: pri tem pa je imel prof. Pahor možnost, da pojasni svoje stališče in pretorju je dostavil vsa zadevna dokumentacija, vključno z besedili londonskega sporazuma in o-simskega sporazuma.

Odločitev rimskega pretorja je vsekakor pomembna, saj se enkrat potrjuje veljavnost mednarodnih in ustavnih obvez, ki jih ima Italija do Slovencev. Žalostna je le ugotovitev, da mora prav rimski pretor govedati tržaški davkarji, ki se — kot številne druge javne ustanove — te resnice že desetletja krčevito otepa.

ŽALOVANJE IN INCIDENTI V KRONIKI TERORIZMA

V Padovi žalne svečanosti za ubitima karabinjerjema

Pretep v Rebibbii med teroristi in jettinskimi pazniki

RIM — V posebnem oddelku enajstve varnostni kaznišnice v Rebibbii, kjer so zaprti teroristi, je včeraj popoldne skupina zapornikov uprizorila incidente iz protesta proti zatirjanemu nasilju, ki naj bi ga bili delalci nekateri zaprti teroristi. Kak ducat jettinkov je odklonilo povratek v celice po popoldanskem sprehodu po dvorišču, nekaj deset jih je pa protest izražalo iz celic s kričanjem in točlenjem po rešetkah s priborom. Ravnateljstvo zopora je vpolkovalo vse razpoložljive jettinske paznike, na pomoč so pa prihiteli tudi zunanji oddelki policije in karabinjerjev, ki so obkolili zapor. Pristojne oblasti sicer niso izdale nobenega uradnega sporočila, a se zdi, da se je protest že prenehal, po prihodu sodnikov, ki so takoj začeli preiskavo.

Medtem so v Turinu sodniki prvič zaslišali aretirane vodilne teroristične skupine »Prima linea« Mauricea Bignamija, ki so je proglasil za »vojnega ujetnika«, njegov oče Torquato, ki je zaprt, češ da je to skupino podpiral, je začel gladovno stavko. V Genovi pa so v okviru akcije proti rdečim brigadam včeraj aretirali še 25-letnega študenta Gabrieleja Arduina. Skesani brigadist Patrizio Peci pa je v intervjuju ponovil poziv teroristom, naj prenehajo nesmiselno akcijo in pozval oblasti, naj s primernimi zakoni olajšajo osep iz vrst teroristov.

V Kurdistanu se krepi upor TEHERAN — Iranska sredstva množičnega obveščanja so včeraj posvečala precej pozornosti spopadam v Kurdistanu, kjer naj bi se začelo upirati krajevno prebivalstvo. Po uradni verziji naj bi v spopadih življenje in bilo zajetih. Vlado enote pa naj bi utrpelo le minimalno škodo.

Nadaljuje se tudi polemika zaradi francoske prodaje letal Iraku. V Parizu je včeraj protestirala skupina iranskih študentov, Francoska vlada pa naj bi izrazila pripravljenost, da izroči Iranu vojne ladje, ki jih je naročil umrl šah Pahlavi.

Alice zmagala na festivalu v Sanremu SANREMO — Mlada pevka Alice je s pesmijo »Per Elisa« zmagala na 31. sanremskem festivalu zabavne glasbe. Druga je bila Loreta Goggi s pesmijo »Maledetta primavera«, tretji pa Dario Baldan Bembo, ki je predstavil pesem »Tu cosa fai stasera?«

Daniele Pifano vo o nasilnem dogodku, ki ga je povzročil. Kot je naravno, je potek dogodkov sporen, zlasti glede krivde pri začetku pretepa, pri katerem so bili ranjeni trije jettinki in nekaj paznikov. Po prvi verziji, ki jo je podal Daniele Pifano rimskim sodnikom, pred katerimi je obtožil gasilce KPI obrekovanja, so pazniki navsezgodaj neizjavno pretopli njega ter Arriga Cavallina, Luciana Nierija in Antonia Campisija. Report jettinskih paznikov pa zatrjuje, da je do pretepa prišlo, ker so bili že predinočnim prešli v zapor v Tranju. Ta se je temu upiral, češ da ga boli koleno, ko so ga na zgodaj jutraj prišli iskat, da ga odpeljejo, so jih (po izjavah paznikov) jettinki napadli, pri čemer se je vnel pretep.

Do zaključka preiskave, ki jo je takoj odredilo pravosodno ministrstvo, ni mogoče soditi, katera verzija je resnična. Gotovo pa je, da so zdravniki, najprej na sodišču, nato pa v kliničnem centru zopora Regina Coeli, ugotovili Pifano več lažjih ran in udarcev po obrazu in hrbtu, verjeten zlom nosnice in kosti na obeh rokah. Cavallini so ugotovili zlom leve roke in več odrgnin, medtem ko za Campisija ni znano, kakšne posledice je odnesel iz pretepa. Nierija so pa v tem času že odpeljali iz Rebibbie v Tranj. Vsi štirje so obsojeni zaradi teroristične dejavnosti. Pifano in Vieri sta bila obsojena na 7 let zopora zaradi

posesti raketnih izstrelkov. Cavallina je tudi vpleten v preiskavo o »7. aprilu«, skupaj s prof. Negrijem in Scalzoncem, Campisijem pa je obtožen pripadnosti teroristični skupini »Unita combattenti comunisti« in ga bremenijo izjave skesanih teroristov. Ob prisotnosti državnih civilnih in vojaških oblasti ter velike množice so medtem včeraj opravili v stolni cerkvi v Padovi žalne svečanosti za karabinjerjema Luigi Maronescem in Eneo Codotom, ki ju je v četrtki zvečer ubila iz zasede fasisčinska oborožena skupina v mestni periferiji. Truplo mladega Codotta so nato prepeljali v Gorgo pri Latisani, kjer je žalni obred opravil vladski nadzornik Battisti, poleg sorodnikov so pa bili pri pogrebu prisotni zastopniki države Funanije — Juliskega kraljeva in vseh občinskih uprav področja s praporci. V Latisani je občina izrazila obsojdo kriminalnega nasilja s posebnim lepakom, trgovci so pa v znamenje obsojbe in žalovanja zaprti popoldne vse obrate. Medtem se v Padovi nadaljuje preiskava s skrbnim pregledom materiala, ki so ga našli v »brlogu«, kjer so napadniki pustili ranjenega Flaviantija in v vrsto hišnih pisarov ter cestnih blokov po vsem Venetu.

Medtem so v Turinu sodniki prvič zaslišali aretirane vodilne teroristične skupine »Prima linea« Mauricea Bignamija, ki so je proglasil za »vojnega ujetnika«, njegov oče Torquato, ki je zaprt, češ da je to skupino podpiral, je začel gladovno stavko. V Genovi pa so v okviru akcije proti rdečim brigadam včeraj aretirali še 25-letnega študenta Gabrieleja Arduina. Skesani brigadist Patrizio Peci pa je v intervjuju ponovil poziv teroristom, naj prenehajo nesmiselno akcijo in pozval oblasti, naj s primernimi zakoni olajšajo osep iz vrst teroristov.

V Kurdistanu se krepi upor TEHERAN — Iranska sredstva množičnega obveščanja so včeraj posvečala precej pozornosti spopadam v Kurdistanu, kjer naj bi se začelo upirati krajevno prebivalstvo. Po uradni verziji naj bi v spopadih življenje in bilo zajetih. Vlado enote pa naj bi utrpelo le minimalno škodo.

Nadaljuje se tudi polemika zaradi francoske prodaje letal Iraku. V Parizu je včeraj protestirala skupina iranskih študentov, Francoska vlada pa naj bi izrazila pripravljenost, da izroči Iranu vojne ladje, ki jih je naročil umrl šah Pahlavi.

Alice zmagala na festivalu v Sanremu SANREMO — Mlada pevka Alice je s pesmijo »Per Elisa« zmagala na 31. sanremskem festivalu zabavne glasbe. Druga je bila Loreta Goggi s pesmijo »Maledetta primavera«, tretji pa Dario Baldan Bembo, ki je predstavil pesem »Tu cosa fai stasera?«

Na osrednji proslavi dneva slovenske kulture bodo sodelovali vrhunski slovenski umetniki

Prešernovo delo naj bo spodbuda k razvoju naše narodne skupnosti

OD TORKA DO ČETRTEKA VOLITVE NA UNIVERZI

Lepa Prešernova proslava z zborom «Fran Venturini»

NAŠA DRUŠTVA POTREBUJEJO POKRITE ŠPORTNE OBJEKTE

MALA ČRNA KRONIKA

Zadnje slovo od Stanka Pertota

Žalni spreved po barkovljanskih ulicah

Skupina domačinov bo morala zopet pred tržaške sodnike

_____

SPODBUDNA UGOVORITEV NA OBČNEM ZBORU

V ZADRUŽNI KRAŠKI MLEKARNI
BO LETOS KONČNO STEKLO DELO

Poziv vsem članom, da si z razumevanjem in potrpljenjem zaviha rokave

«Letošnji občni zbor je jubilejni, saj praznuje naša zadruga desetletno obstoj. Šele na tem občnem zboru lahko potrdimo, da bo zadruga redno pričela z delovanjem že v tem letu. S temi besedami je predsednik Alfonz Guštin odprl redni občni zbor, ki se pomenja že eno desetletje.

Predsednik je v poročilu upravnega odbora poudaril pomen dograditve mlekarne skupno z ostalimi zadrugami objekti, kot so Zadruga kraški hlev v Praprotni, zadruga «Dolga krona» v Dolini in Cvetičarsko-vrtnarska zadruga s Proseka, ki odpirajo ne samo nove perspektive razvoja kmetijskih dejavnosti v naši pokrajini, ampak tudi dejansko možnost povečanja kmetijskega dohodka in kmetijske valorizacije. Težave, s katerimi se spoprijemajo naše zadrugine in o katerih smo že neštokrat razpravljali, izhajajo iz zgrešenega odnosa javnih ustanov in njihovih odgovornih organov pri reševanju problemov, ki zadevajo naše kmetijstvo.

Tu mislimo predvsem na zahtevo po večjem upoštevanju potreb krajevnega kmetijstva ter da se nujno uredijo predolgo nerešena vprašanja javnih tehničnih služb in uradov (pokrajinskega kmetijskega nadzorništv, gozdarskega nadzorništv in deželne ustanove za razvoj kmetijstva), ki morajo služiti interesom krajevnega kmetijstva, zaradi česar morajo njihovi strokovnjaki obvladati jezik ogromne večine tržarskih kmetov.

Na žalost mora pretežno vedno več let, predno se uresničijo cilji zadruginega razvoja gospodarske panoge, kakršna je kmetijstvo. Skrajni čas je, da se omenjeni dejavnosti da nove vitalnosti, kar bi zagotavljalo, da se bo kmetijstvo v tržarski pokrajini ne samo ohranilo, ampak tudi izboljšalo in razvilo.

V nadaljevanju se je predsednik dotaknil problema, ki ga pravi delovanje zadruginega objekta, ki bi prišel z delovanjem že v toku leta. Dejal je, da bo potrebno, da vsi člani prispevajo določeno mero razumevanja in potrpljenja in da zaviha rokami rokami resno poprimejo za

delo, kar bo nedvomno prispevalo k njenemu najboljšemu začetku. Na koncu poročila je predsednik Guštin poudaril, da so zadrugine pobude koristne in nujne in se bo z njimi naš kmet bolj uveljavil v skupnem družbenem in gospodarskem življenju. Saj bomo le z enotnimi nastopi in ob podpori krajevnih uprav še marsikaj dosegli v korist kmetijstva, za našo vsestransko gospodarsko utrditev in za splošni gospodarski, socialni in kulturni razvoj vse skupnosti. Ta osnovna gospodarska dejavnost nam daje najtrdnjše zagotovilo, da bomo ohranili našo zemljo v svojih rokah, kar je tudi predpogoj za ohranitev narodnostne identitete.

Po obširnem poročilu predsedstva

Darko Križmančič

SREČANJE S SVETOIVANSKIM RAJONSKIM SVETOM

Psihiatrična služba naj ima sedež
kjer so druge zdravstvene službe

V četrtak se je rajonski svet za Sv. Ivan srečal z operaterji centra za mentalno higieno, ki je mesec in pol krije potrebe svetoivanskega področja. Psihiatrina Assunta Signorelli je v svojem posegu poudarila, da je to priložnost, da se uskladi delo zdravstvenih služb in javnih ustanov, ki delajo na istem teritoriju. Že preteklo leto se je ekipa operaterjev, med katerimi so bili dva psihiatra, dve zdravstveni delavki in osem bolničarjev, ukvarjala z reorganizacijo tistega dela biveše psihiatrične bolnišnice, kjer so po raznih stvahn in hišnih nameneh bili pacienti. Gre za približno 200 oseb, ki si zaradi starosti in dolgotrajne hospitalizacije izredno togi instituciji ne morejo same pomagati.

Do takrat so se koristniki psihiatrične službe ob Sv. Ivanu obračali na center v Barkovlju, ki je bil že preobremenjen z delom. Zato so s časom to skrb prevzeli operaterji ob Sv. Ivanu, iz tega pa je nastala zamisel, da bi za to področje nastal samostojen center. Kot je Signorellijeva poudarila, pa si operaterji ne želijo vnaprejšnje ustvariti strukture, ki je center za mentalno higieno, če se potem izkaže, da v bistvu ni potrebna. Zato predlagajo, da bi se raje vključili v

raznovrstne zdravstvene službe, ki bodo začele delovati na teritoriju z uvajanjem zdravstvene reforme.

Psihiatrična služba naj bi torej imela sedež tam, kjer bodo vse preostale: splošna ambulanta, po svetoivalnica, cepljenje itd. Operaterji pa naj bi nudili na domu nujno in nočno oskrbo. S tem bi se skušali izogniti centrom za mentalno higieno, ki so zaradi konkretnih potreb prisiljeni skrbeti tako za njihovo psihično zdravje, kot tudi za prehrano in stanovanje. To pa ni pristojnost centrov, oziroma ni samo njihova. Z zdravstveno reformo naj bi nastale polivalentne službe, kjer bi vsi tehniki iskali ustrezne rešitve za težave posameznika. Signorellijeva je ob tem opozorila tudi na stavko, s katero grozi psihiatrični operaterji zaradi neuravnane odnosa, ki ga imajo javne ustanove do vraščanih psihiatrov. Kot primer je navedla dejstvo, da se v Cmas zdravi okrog 70 narkomanov, katerim sledijo le 3 operaterji. Kljub temu, da obstajajo zakoni, se morajo še ti operaterji stalno boriti s finančnimi problemi.

Za rajonski svet je spregovoril edino svetovalec KPI Nisi, ki je izrekel zadovoljstvo nad srečanjem in povabil operaterje, naj pristopijo

Uspeh partizanskega zbora
na prireditvi v Podgradu

Ansambel tržaškega partizanskega pevskega zbora se je v petek zvečer predstavil Podgradski publiki z izbranim programom, posvečenim velikemu Presemu in zgodovinski oblietnici jugoslovanskih narodov in narodnosti, ki v tem letu praznujejo široko pod domovini zmago nad nacifasizmom. Misli našega velikega pesnika so bile zapisane z zlatimi črkami v naši narodnoosvobodilni borbi in v borbi za socialne pravice so naši borci z orožjem v roki dosegli končno zmago, saj je naš narod prvič v zgodovini gospodar na svoji zemlji. TPZP ima široko zasnovan program, s katerim se vse pogostejše predstavlja javnosti ob različnih obletnicah, proslavah in praznikih.

Petkovemu koncertu v Podgradu so prisostvovali delavci tovarne Plame, ki je prevzela tudi pokroviteljstvo nad proslavo. Študentska mladina, domačini in predstavniki družbeno-političnih organizacij so zbor, orkester, recitatorje, soliste in dirigenta nagradili s toplimi aplavzom. Po koncertu so bili člani TPZP povabljeni na priprizek in odlično kapljico. Ob veseljem petju, igranju so se zdravice gostiteljev in gostov izmenjavale ob želji po novem srečanju, tokrat v tovarni sami, med delavci.

Pred občnim zborom
sekcije VZPI-ANPI
Opčin in sosednjih vasi

Sekcija VZPI-ANPI Opčine, Bani, Ferluci in Piščanci bo pričela v soboto 14. t.m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah občni zbor. Bivši partizani in aktivisti bodo ob tej priložnosti pregledali delo, ki so ga opravili v zadnjih letih in si bodo začrtali nadaljnji program, ki ga bo moral izvajati novi odbor. Občni zbor bo javen, tako da se bo tudi drugo prebivalstvo lahko seznanilo z delom in vsemi težavami, ki jih partizanska organizacija srečuje. Bivši partizani in aktivisti se zavedajo, da je prav v tem političnem trenutku potreben še bolj učinkovit in enoten nastop vseh tistih sil, ki se borijo za doseg in obrambo ciljev, za katere so žrtvovali svoja življenja predvsem partizani.

Na občnem zboru bodo člani izvolili svoje delegate za pokrajinski kongres. Častni gostje bodo predstavniki borbeških organizacij iz Slovenije.

Odbor

Ženske iz Brega
na Kolonkovec

V petek, 30. januarja, smo se srečali z ženskami iz Brega, ki so gostovale v KD Rvte - Kolonkovec. Večer se je pričel z nastopom ženskega pevskega zbora pod vodstvom Vihre Kodrič, nadaljevale so z lutkami, z branjem svojih pesmi in ertice iz vsakdanjega življenja in s pesmimi o ljubezni v raznih dohah.

Nasmejali smo se dovptim iz Šalogra «Venderige na plac», ki jo je sestavila Tatjana Turko in postavila njena dogajanja v naše kraje — h Kačunu, Sv. Ani itd. Šerčico domačega avtorja, so se dotaknile razlašanja slovenske zemlje na Kolonkovec, saj so prebivalci vasi dolinske občine že pred leti občutili na lastni koži podobne krivice.

Ženske so se še dolgo zadržale v prijetni družbi v društvenih prostorih ob kramljanju in petju.

Zeleti bi bilo, da bi takim večerom prisostvovali domačini v neko liko večjem številu.

Kino

Ariston 16.30—19.00—21.00 «Fontanara». Režija Carlo Lizzani. M. Placido, I. Di Benedetto. Eden 17.00 «Vestito per uccidere». M. Caine, A. Dickinson. Preprodan mladini pod 18. letom.

Jutri isti film ob 16.30. Ritz 16.00 «Il bisbetico domato». A. Celentano, O. Muti. Barvni film. Excelsior 17.00 «The Blues Brothers». Barvni film za vsakogar.

Grattacielo 15.30 «Una vacanza bestiale». I. Gatti di Vico Miracoli. Jutri isti film ob 16.30. Fenice 16.00 «Poliziotto superpiù». T. Hill.

Aurora 16.00 «Il vizietto II». Ugo Tognazzi. Cristallo 16.00 «Shining». J. Nicholson. Preprodan mladini pod 14. letom.

Vittorio Veneto 15.00 «L'aereo più pazzo del mondo». Jutri isti film ob 16.00. Capitol 16.00 «Prestami tua moglie». L. Buzzanca.

Moderno matinea 10.30 «Super Bunny in orbita». Risanke. Moderno 15.30 «L'impero colpisce ancora». Lumiere 16.30 «Bruce Lee supercampione».

Jutri 16.00 «Il Decamerone». Preprodan mladini pod 18. letom. Volta 15.00 «Greasers». J. Travolta. Jutri zaprt.

Mignon 15.00 «I magnifici sette nello spazio». Nazionale 10.30—22.15 «Josefine la viziosa». Preprodan mladini pod 18. letom.

Radio 16.00 «Le mogli supersexy». Preprodan mladini pod 18. letom.

LEKARNE V OKOLICI

Boljune: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Proseki: tel. 225-141; Božje polje: Zgonik: tel. 225-586; Nabrežina: tel. 200-121; Sestian: tel. 209-197; Zavljce: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

LOTERIJA

BARI	2	87	15	36	73
CAGLIARI	31	50	83	49	15
FIRENCE	8	74	64	55	54
GENOVA	31	69	45	43	30
MILAN	90	43	2	42	58
NEAPELJ	63	76	27	15	59
PALERMO	60	82	8	14	39
RIM	45	71	64	87	26
TURIN	88	62	9	34	24
BENETKE	12	48	78	58	56

ENALOTTO

1 X 1 X 2 X 2 X 2 1 2 2
KVOTE:
12 — 16.085.000 lir
11 — 504.900 lir
10 — 46.400 lir

ZA VAŠO POROKO...

«FOTOGRAFIA» EGON
Oglasite se pravočasno
Telefon 793-295

TRST, Ul. Oriani 2 (Barriera)

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU

ZORA TAVČAR

AJ,
KAJ RIBIČ JE UJEL

v četrtak, 12. t.m., ob 10. in 16. uri

DACIA MARAINI

ŽENSKI
NA PODEŽELJUv soboto, 14. t.m., ob 20.30
v gledališču F. Prešeren v
Boljuncu

Gledališča

SSG Slovensko stalno gledališče iz Trsta bo gostovalo jutri, 9. t.m., v Kopru z lepljenko Bazovica; v sredo, 11. t.m., prav tako v Kopru s Kishonovim delom Bil je škranjec; v petek, 13. t.m., pa v Ajdovščini s Pirandellovo komedijo Človek, zverina in čednost.

VERDI

V sredo, 11. t.m., ob 20. uri bo na sporedu predstava opere Ottorina Respighija «Potopljeni zvoni» (La campana sommersa) — red B in C. Dirigent Gianfranco Masini. Režija Giulio Chazalletes. Pri blagajni gledališča je na prodaj še nekaj razpoložljivih vstopnic.

Prihodnji terek ob 20. uri za red A uprizoritev Puccinijeve opere «Manon Lescaut». Med nastopajočimi v glavnih vlogah Mara Zampieri in Ermanno Mauro.

Predstavitve opere bo v Krožku za kulturo in umetnost jutri ob 18.30. Govoril bo prof. Bruno Biddussi. Vstop prost.

ROSSETTI

Danes ob 16. uri (red 1. nedelja) uprizoritev Strindbergovega «Pelikana» v izvedbi članov Stalnega gledališča F-JK. Režija Gabriele Lavia. Rezervacija pri osrednji blagajni. V abonmaju — odrezek 5.

AUDITORIJI

V okviru nedeljskih glasbenih srečanj bo danes, 8. 2., ob 11. uri nastop komornega orkestra gledališča Verdi. Na sporedu Ravelove in Debussyjeve skladbe. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protii.

Koncerti

Za Società dei concerti (Tržaško koncertno društvo) jutri, 9. t.m., ob 20.30 v gledališču Rossetti koncert Godalnega kvarteta Schubert.

Razstave

V Slovenskem klubu v Trstu, Ul. sv. Franciška 20, razstavlja svoja olja in risbe akademski slikar Lucijan Bratuš iz Vipave. Razstavo si lahko ogledate ob delavnikih v uradnih urah in zvečer.

V prosvetnem domu Albert Sirk v Križu razstavlja svoje umetniške lepake Milko Bambič. Razstava je odprta vsak dan ob 18. do 22. ure, ob nedeljah tudi ob 10. do 12. ure od vključno 15. februarja.

V Kulturnem domu v Trstu — Ul. Petronio 4 si lahko ogledate razstavo akademskega slikarja Silvestra Komela. Razstava bo odprta do 21. t.m., v ponedeljkih in sredo ob 17. do 20. ure, ob torkih, četrtkih in sobotah pa ob 16. do 19. ure.

Uprava občine Dolina sporoča, da bodo občani iz Križpota jutri ob 8. do 13. ure brez vode zaradi nujnih popravil na vodovodu.

ZA VSAKOGAR
NEKAJ POSERNFCA

optika
Viki
foto-kino
kontaktne leče

Ulica Buonarroti 6
(prečna Ul. Rossetti)

TRST Telefon 77-29-96

FIAT

AVTOSALON

Camozi & Bevilini

Trst - Ul. Tacco 32 - Tel. 773688

NUDI

v mesecu februarju

5% POPUSTA

na vse

AVTOMOBILE FIAT

MOTORNE MOTIKE
in
MOTOKULTIVATORJI
z vsemi priključki
in motorjem
clombardini

PULCE — 2 ks
KLEIN — 5 ks
SIMPLEX (Diesel) — 10 ks

Direktna prodaja iz tovarniškega skladišča
po zelo ugodnih cenah.

TRST, Ul. Economio 10/a — tel. 762250

SLOVENSKI KLUB v Trstu

UL. SV. FRANCISKA 20/11

priredi v torek, 10. februarja, ob 20.30

SREČANJE Z JELKO GERBEC

Slovenska senatorka, ki je tudi naša edina predstavica v Rimu, nam bo spregovorila o svojem delu, o svojih prizadevanjih in uspehih, o izkušnjah in načrtih. Sledil bo pogovor o aktualnih problemih, posebno tistih, ki zadevajo slovensko narodnostno skupnost v Italiji ter uveljavljanje njenih pravic na državni in krajevni ravni.

KD RDEČA ZVEZDA, ŠK KRAS s sodelovanjem osnovne šole
el. MAJ 1945 iz Zgonika

organizirajo ob

DNEVU SLOVENSKE KULTURE

v torek, 10. februarja, ob 20. uri v društvenih prostorih v SALEZU

OTVORITEV RAZSTAVE SLIK
DOMAČIH AMATERSKIH SLIKARJEV

Uvodna beseda Franc Udovič — nastop ženske skupine «Stu ledi»

V petek, 13. februarja, ob 20. uri v osnovni šoli el. maj 1945 v ZGONIKU recitacije in p-tje učencev osnovne šole Zgonik, recitacije pesmi Miroslava Kosute nastop harmonikarskega ansambla Glasbene matice «SYNTHE-SIS 4» pod vodstvom Klavdija Furlana

Razstava bo odprta v sredo in četrtak ob 18. do 20. ure, v soboto ob 16. do 20. in v nedeljo ob 15. do 18. ure.

Vabljeni

NARODNA IN STUDIJSKA KNJIZNICA V TRSTU

vabi na predvajanje filmov o sirjenju na eni izmed trentarskih planin, o «tenkanju» na Krasu, o domačih obreht na Krasu in še drugem.

Filme predvaja etnolog novogoriškega muzeja Naško KRIZNAR, v sredo, 11. februarja 1981, ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu.

Koordinacijski odbor kulturnih
in prosvetnih društev iz Brega

priredi v nedeljo, 15. t.m., ob 18. uri v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

SKUPNO
PREŠERNOVO
PROSLAVO

SEKCIJA KPI
OBČINA DOLINA
V sredo, 11. februarja, ob 20. uri v «Babi hiši» v Ricmanjih

KOROSKEGA
AKADEMSKEGA OKTETA

Uvodna beseda Olga Lupine
Vabljeni

60 LET KPI

Govorila bosta Germano Švara — sekretar sekcije občine Dolina in Claudio Tonel — sekretar avtonomne tržaške federacije KPI.

Nastopa godba na pihala iz Ricmanj in pevski zbor Slavec.

Čestitke

Jutri praznuje MIRO ŽERJAL 60. rojstni dan. Ob tem lepep jubileju mu iz srca čestita brat Slavko z družino in mu želi mnogo zdravja in sreče v družinskem krogu.

Danes praznuje 80. rojstni dan MATILDA BOGATEC iz Nabrežine. Vse najbolje ji voščilo sin Guerin z ženo ter nečaka Edvin in Marko.

Danes slavi rojstni dan draga žena in mama LJUDMILA LASKA iz Slivnega. Obilo sreče in zdravja v krogu svojih lj in srca želijo mož Cesare, hči Adriana s možem in družina Bak.

Informacije SIP
uporabnikom

TELEFONSKI RAČUNI

TERJATEV

Družba SIP opozarja svoje abonente, da je zapadel rok za poravnavo telefonskega računa za I. trimesečje v letu 1981 ter opozarja vse, ki računa še niso poravnali, da zamudniki, ki bodo plačali v roku 30 dni po zapadlosti, bodo dolžni plačati le 50% kazni, ki jo pravilnik predvideva za tiste, ki telefonski račun poravnajo po omejenem datumu. Za morebitna druga pojasnila naj se zainteresirani obrnejo na št. 187 — brezplačne usluge.

SIP Società Italiana per l'Esercizio Telefonico

V ROJANSKI ŠOLI BAZOVIŠKIH JUNAKOV
Prijetna proslava z Jocom

Ob dnevu slovenske kulture so imeli večerj na slovenski osnovni šoli «Bazovskih junakov» v Rojanu tako in svojevrstno prireditev in tako pričeli s proslavami, ki se bodo vrstile tudi po solah v čast in spomin največjega pesnika Franceta Prešerna.

Prireditve je bila zadnja uro poteka v največji učilnici šolskega poslopja. Na večerjajo prireditvi je učiteljstvo povabilo Danila Turka — Joca, člana SSG, ki se je rade volje odzval vabilu. Že ob vzhodu, pred spominsko ploščo Bazovskih junakov, so Joca pričakali osnovnošolci ter ga spremili v razred, kjer je bila proslava.

Najprej so otroci zapeli «Zdravljico» in nekaj partizanskih pesmi, nato pa je Joco pripovedoval svoj življenjski od otroških let do današnjih dni. Joco je v preprostih in učinkovitih besedah spregovoril o partizanski borbi, o svojih dogodivščinah v partizanih in o umetniški karieri. Za zaključek jim je recitalar Kajuhovo «Moja pesem» in še nekaj drugih partizanskih pesmi.

Otroci so z velikim zanimanjem sledili njegovi besedi, najmlajši pa so se hoteli z njim igrati partizane.

M. M.

Prispevajo za
DIJAŠKO MATICO

Danes, NEDELJA, 8. februarja

JANEZ

Sonce vzhaja ob 7.17 in zatone ob 17.21 — Dolžina dneva 10.04. — Luna vzhaja ob 9.24 in zatone ob 21.40

Jutri, PONEDELJEK, 9. februarja

POLONA

Vreme večerj: najvišja temperatura 7.1 stopinje, najnižja 2, ob 18. uri 6.2 stopinje, zračni tlak 1023.1 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 52-odstotna, nebo malo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 6,2 stopinje.

ROSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Olga Sossi, Martina Walter, Paolo Degressi, Francesca Giglio, Paolo Sloovitch, Paolo Frisenna, Francesca Lonzar, Davide Lauretti, Alessandro Moratto.

UMRLI SO: 72-letni Giuseppe Bussetto, 74-letna Giorgia Metello, 58-letna Angela Visintin, 74-letna Rosalia Maria Grison vd. Balbi, 71-letna Maria Federici por. Fachin, 1 leto stara Murka Sejdič, 69-letna Lucila Fernetich por. Borsi, 76-letni Cirillo Umek, 65-letni Carlo Tiberti, 77-letna Luigia Ravalico vd. Bertogna, 71-letna Maria Destrati, 67-letni Santo Zolla, 67-letna Teresa Apostoli vd. Montapert, 84-letni Giovanni Mann, 76-letni Riccardo Luini.

OKLICI: delavec Cesare Caciola in uradnica Patrizia Fontanot, u-

Včeraj — danes

radnik Danny Di Bari in uradnica Ilde Neubacher Steinhans, strokovnjak za ogrevanje naprave Giorgio Dellavalle in uradnica Surana Predonzan, delavec Stefano Penko in uradnica Gabriella Gobbo, ladjedelci pripravnik Fulvio Sluga in trg. pomočnica Savina Fuin Siverio, strugar Giuseppe Gentiluomo in gospodinja Claudia Martini, elektricar Luciano Seffino in pomočnica Annamaria Sai, finančni stražnik Pantaleo Negri in gospodinja Maria Teresa Trani, finančni stražnik

ste poskusili
pri meni?
Segulin

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

POTRDIITEV VSESTRANSKEGA SODELOVANJA

Jutri na uradnem obisku v Gorici predstavniki novogoriške občine

Pogovarjali se bodo o reševanju nekaterih skupnih vprašanj, o kulturnih izmenjavah ter o gospodarskem sodelovanju - Po uradnem delu zasedanja srečanje z novinarji

Jutri dopoldne bo na goriškem županstvu prvo uradno srečanje (po junjskih volitvah) med upravitelji goriške in novogoriške občine. Na srečanju bodo, kakor piše v tiskovnem poročilu goriške občine, preučili in ocenili dvajsetletno sodelovanje med sosednjima mestoma ter skušali poiskati novih poti za poglobitev sodelovanja v prihodnje. Posebej bodo preučili dejavnost komisij, ki so bile ustanovljene za namenoma, da na različnih področjih usklajujejo in pospešujejo sodelovanje ter oblikujejo predloge, ki naj bi jih občinski upravi vnesli v svoj program dela.

Na jutrišnjem srečanju bodo tako največ pozornosti namenili obravnavi vprašanj s področja kulturnih izmenjav, obravnavi nekaterih skupnih vprašanj, kakor recimo s področja varstva voda, urejevanja cestnih in obmejnih infrastruktur, govorila pa bo tudi o vprašanjih gospodarskega sodelovanja. Na tem področju bi kazalo stvarno oceniti možnosti in težnje ter po možnosti prilagoditi novim potrebam obstoječe krajevne in mednarodne sporazume, tako sporoča tiskovno poročilo goriške občinske uprave.

Srečanje bo v beli dvorani na goriškem županstvu ter se bo predvidoma zaključilo ob 13. uri s tiskovno konferenco goriškega župana dr. Antonia Scarana in predsednika novogoriške občinske skupščine, Jožeta Šušmelja. Odgovarjala bosta na vprašanja jugoslovanskih in italijanskih novinarjev o poteku in vsebini srečanja obeh delegacij ter o nalogah v prihodnjem obdobju.

V Gorici deželni sedež ustanove za turizem?

Svoj čas so se razširile govorice, da bodo deželno vodstvo turistične ustanove prenesli v Gorico. Vprašanje je aktualno že nekaj časa, vsekakor od konca leta, ko je z zakonom zapadla veljavnost pokrajinskih turističnih ustanov. Tem

v zvezi so na zadnji seji pokrajinskega sveta izrekli pripombe na račun takšnega predloga, češ, da se o njem goriški deželni niso imeli priložnosti samostojno izreči. Ob tem — da ostanemo na področju turizma — pa se v zvezi z nastajanjem avtonomne turistične ustanove v Gorici, ki bo nasledila zapadlo turistično ustanovo, predlaga, naj bi se njen delokrog razširil tudi v Brda, v vključitvi občini Števerjan, Moš, Koprivno, Krmin in Dolenje.

Sindikalna organizacija CGIL je povabila pokrajinski odbor, da temeljito prouči sklep o razpisu na tečaj za ravnatelja psihiatrčne

bolnišnice, za mesto, za katerega se poteguje primarij dr. Realdon. Ravnatelj pokrajinskega odbora je namreč po sodbi CGIL, v nasprotju z večkrat izraženo voljo pokrajinske uprave, da v celoti izvede zdravstveno reformo.

Lanfranco Zucalli deželni tajnik PSDI

Na seji deželnega vodstva socialdemokratske stranke, v petek zvečer v Butriju, so za deželnega tajnika stranke izvolili Lanfranca Zucalli, bivšega poslanca in sedanjega odbornika goriške občinske uprave. Dosedanji deželni tajnik stranke William Bianchi je namreč podal ostavko.

PO PODATKIH LETALIŠKEGA KONZORCIJA

NA LETALIŠČU V RONKAH PONOVEN PORAST PROMETA

Odletelo je več letal in potnikov kot v letu 1979 - Padec števila čarterskih poletov in tovornega prometa - Prizadevanja za vzpostavitev letalske proge z Dunajem

V lanskem letu so na deželnem letališču v Ronkah zabeležili zadovoljivo povečanje potniškega prometa, občutno pa je padel tovorni promet. Potniški promet se je povečal na rednih linijah, zmanjšal pa se je pri čarterskih poletih. To izhaja iz primerjav med letoma 1980 in 1979.

V letu 1980 so zabeležili prihod in odhod 7.771 letal, v letu 1979 pa 7.200. Porast znaša 7,9 odstotka. V letu 1980 je prišlo v letališče 234.390 potnikov, v letu 1979 pa 221.308. Prihodek znaša 5,9 odstotka.

V lanskem letu so prepeljali 595.351 kg blaga, v letu 1979 pa 757.768. Pa-

dec je očitno, da znaša 21,4 odstotka. V primerjavi s prejšnjim letom se je lani zmanjšalo število čarterskih poletov za 13 odstotkov, število potnikov pa za 15,5 odstotka. Zaradi megle so lani razveljavili 272 poletov.

Povečanje potniškega prometa pripisuje konzorcij ronskega letališča predvsem boljšim letalskim zvezam z Rimom in Milanom, pa tudi točnejšemu vzornemu redu, ki ga je v lanskem letu uveljavljala družba ATI. Seveda pa obstajajo še številne neizkoriščene možnosti v poletnem in zimskem turizmu. Na letališču pristajajo številna čarterska letala s potniki iz severnih dežel, ki prihajajo na počitnice v obmorska in tudi v zimskošportna središča naše dežele. Pristajajo pa tudi letala s potniki, ki potujejo dalje v Dalmacijo.

Analizirali bodo moralni vzroke za padec tovornega prometa ter navedli, kaj bi bilo potrebno, da bi se vrnil k letalu kot prevoznemu sredstvu za svoje blago. Sposobnosti letališča so se občutno povečale z nedavnim podaljškom vzletne in pristajalne steze na 3.000 metrov ter je sedaj ta steza dovolj dolga, da na njej lahko pristajajo tudi največja letala. Ko bodo nadzorni organi dali zeleno svetlobo, da se v letu 1981, bodo ronsko letališče vključili med najbolj opremljena letališča v Italiji in bodo napravili omogočale pristajanje pri vidljivosti okoli 600 metrov.

Ena izmed glavnih težav je zmanjšanje, pa je doseči vsaj eno mednarodno letalsko progo. Zelo se nadamo, da bi jo vzpostavili z Dunajem.

Umrl je Karlo Kovic

V petek je v goriški splošni bolnišnici preminil v 89. letu. Karlo Kovic s Peči. Pokopali ga bodo jutri na domačem pokopališču. Pokojnik je bil po poklicu strojar in je dolgo let delal v Mirnu, zadnja leta pa je preživel, skupaj z ženo, pri sinu Mirku, ki si je postavil dom na Marjnicah.

V družini je bilo pet otrok, zdaj so živi še štiri, kajti sin Karlo je padel v partizanih, decembra leta 1944 pri Štanzu. V partizanih je bil tudi sin Mirko, ki je bil v vojni ranjen. Sicer pa je vsa družina v vojni ve-

Kmečko društvo v Štandrežu uspešno deluje že 30 let

Med glavnimi nalogami zaščita preostalih kmetijskih površin na področju Štandreža - Sinoči so se člani zbrali na 30. običnem zboru

Kmečko društvo v Štandrežu praznuje letošni pomemben jubilej — 30-letnico delovanja. Sinoči so se člani društva zbrali na rednem običnem zboru v domu Andreja Budala v Štandrežu, kjer so se pomenili o opravljenem delu v lanskem sezoni ter o tem, kako v prihodnje ubraniti pred novimi urbanističnimi posegi še tisto nekaj malo kmetijskih površin v okolici vasi.

Predsednik društva Viljem Zavadlav je na sinočnjem zboru poleg poročila o dejavnosti v lanskem letu, opozoril na pomemben jubilej ter podal kratko zgodovino društva, ki je nastalo iz potrebe po modernizaciji in mehanizaciji kmetijstva, iz potrebe po uvedbi nekaterih nujno potrebnih strojev, zlasti za spravilo sena na letališču. Takrat, na začetku petdesetih let, je bilo v Štandrežu še okrog 350 glav goved, kljub temu pa je bil dobrega hlevskega gnoja primanjlovalo. Tako je društvo imelo v namenu tudi občinsko odlagalnico za smeti, od koder (bi)lo je v času, ko se ni bilo plastike

in drugih podobnih stvari) so za člane dobivali velike količine komposta.

Viljem Zavadlav se je v svojem posegu spomnil tudi ustanovnih članov društva: Franca Lupina, Andreja Brajnika, Dominika Nanuta, Mirka Marvina, Emila Cingerlija, Jožeta Pavličiča ter Cvetka Brajnika. Zdej že pokojni Franc Lupin je postal prvi predsednik društva in je to nalogo opravljal dolgo vrsto let. Dolžnosti je za njim prevzel Viljem Zavadlav, nato Jožef Pavličič, Vladimir Zavadlav ter Danilo Pavlin. V zadnjem času je vodstvo društva spet prevzel Viljem Zavadlav, medtem ko tajniške dolžnosti opravlja Dušan Brajnik.

V začetku je bila dejavnost društva usmerjena predvsem v mehanizacijo kmetijstva, proti koncu petdesetih let pa je društvo, ob napredujoči urbanizaciji, najprej začelo ljudske hiše, potem za industrijsko cono, obmejno postajališče in druge infrastrukture, začelo odločen boj za zaščito kmetijskih površin, za zaščito življenjskega obstoja svojih članov.

Prav na tem področju opravlja tudi danes, ko je štandredsko kmetijstvo, pravzaprav tisto kar je od nekdaj cvetoče dejavnosti ostalo, najbolj ogroženo, pomembno vlogo.

Na sinočnjem običnem zboru Kmečkega društva so izvolili tudi nov odbor.

Možnost zaposlitve za bolničarje in strežno osebje

Goriška občinska uprava namerava začasno zaposliti (za dobo največ 90 dni) nekaj strežnega osebja ter dva splošna bolničarja. Prošnje na dvakratnem papirju s priloženim potrdilom o opravljenem obveznem solanju ter drugimi izkazili je treba predložiti na protokolnem uradu županstva do 12. ure 14. februarja letos. Zupanstvo posebej opozarja, da bodo upoštevali samo prošnje, ki jih bodo prejeli po objavi tega razpisa. Za podrobnejša pojasnila je na razpolago urad za osebje.

V SREDO V KNJIŽNICI D. FEIGLA

Pesmi o domačem kraju na «Sovodenskem večeru»

Sodelujejo domači recitatorji in člani Sovodenskega noneta

Kolikokrat smo na pohajkovanju ali izletu po našem kraju, v Brdih, ob Soči ali Vipavi pomislili, kako je lep ta ali oni kotiček, kakšno lepoto barvo ima drevo, kako lep je sončni zaton. Nekaterim je ostal ta trenutek le v spominu, drugi pa so svoje vtise spravili na papir v obliki verzov ali proze, drugi zopet so sedli k slikarskemu platnu in naslikali to ali ono naravno lepoto. Veliko je brez doma ljudi med nami, ki ta svoja dela hranijo doma, v njih vedo le družinski člani in ožji prijatelji. Velikokrat pa se tudi zgodi, da kdo med prijatelji pripravi takega domačega zbiralca narodnega blaga, zgodovinarja, pesnika ali slikarja, da svoja dela pokaže tudi drugim. In tako tudi drugi lahko gledajo slike ali poslušajo pesem ter pri tem jim je žal, zakaj ni sori sami kaj takega napravili, saj so morda enako mislili kot avtor teh del.

Dramska skupina sovodenskega prosvetnega društva je tako lani zbrala nekaj pesmi domačega pesnika Franja Rojca in jih predstavila na vaškem prazniku v Gabrju, sredi starih hiš. Za režijo je spretno poskrbel Laci Cigoj, ki je pripravil skupni nastop recitatorjev in pevcev Sovodenskega noneta, tako da smo lahko poslušali besedo in glasbo o naših krajih in naših ljudeh.

Ta splet sovodenskih in kraških

Slovenski dijaki na Prešernovi proslavi v Novi Gorici

Včerajšnje Prešernove proslave Slovenskega centra za blagovno menjavo v Novi Gorici so se udeležili tudi dijaki Trgovskega zavoda «Ivan Cankar» iz Gorice. V pozdravnem nagovoru so se slovenski dijaki iz Gorice zahvalili za prijazno in Prešernovo proslavo ter dejali, da je slovenski kulturni praznik tudi praznik naše narodnostne skupnosti v zamejstvu.

V Kostanjevici na Krasi bo jutri, s ričetkom ob 18. uri, drugo kulturno srečanje, ki ga prireja krajevna skupnost s Sela na Krasi ter občina Dobrodo. Sodelovali bodo Bogdan Pogačnik, Miroslav Kolata, Fulvio Tomizza, Mira Miheličeva in Marko Kravos. Prireditel bo v prostorih osnovne šole.

Čestitke

Danes praznuje naša draga mama in stara mama MARIJA MARUŠIČ 83. rojstni dan. Ohlo zdravlja, sreče in srečnega zadovoljstva v krogu svojih dragih iz srca želijo otroci z družinami.

90 LET ANTONIJE VIŽINTIN

Te dni je dopolnila visok življenjski jubilej — 90 let, Antonija Vižintin, vdova Vižintin. Drejevo po domače, z Dola. Slavljenka, ki jesen življenja preživlja pri najmlajši hčeri Adi v Gorici, kjer kljub devetm letom še zmeraj vestno skrbi za domači zelenjadni vrt, se je rodila v Doli, 4. februarja 1891, kot najmlajša hči v številni družini. Drejevo, življenjskega druga si je našla kar pri sedmih, pri Lukovih, kjer sta se leta 1912 vžela s Francem Vižintinom. Vojna vira je kaj kmalu trdo poslegla v življenje mlade družine. Franceta so poslali na rusko fronto, konec vojne pa je dočkal na Piavi. Antonija pa se je z družino umaknila v begunstvo v bližino Dunaja, kjer se je zaposlila kot kuharica v begunskem taborišču.

Ze kmalu po koncu vojne sta se z možem lotila obnove razrušenega doma, kjer si je vojaštvo uredilo zasilno bolnišnico. France je zbiral železo in drug vrtni material ter ga vozil na Laško. Antonija pa je v glavnem skrbela za dom, za njive in kajak za otroke.

V zakonu se jih je rodilo dvanaest, od katerih je še sedem živih. Med vojno je družina že od vsega začetka sodelovala z narodnoosvobodilnim gibanjem. Slavljenka je pripravljala hrano za partizane, pletla nogavice in skrbela za drugo stotera drobna opravila, kakor velika večina Doljanov nasloplj v tistih hudih časih. Sin Berto se je 16-leten aktivno vključil v partizanske vrste.

Leta 1965 je odovdela, vendar je s trdim delom, ki jo pravzaprav spremlja že od mladosti, premagala tudi to življenjsko preizkušnjo. Je pač taka, da nikakor ne more mirovati. Če ni dela na vrtu, prime za kvačko. Skratka brez dela ne more shajati, pravijo domači, ki so se v sredo, ko je praznovala 90. rojstni dan, zbrali ob njej, med njimi tudi hči Lojzka, ki je prišla za to priložnost iz Anglije. Na mnoga zdrava in zadovoljna leta, draga Antonija.

Zadnja pot zavednega Podgorca

Lepo število domačinov je v po nedeljek pospremlilo k zadnjemu počitku Riharda Klavčiča «Rikča». Četudi je zadnja leta živel pri nečakinji v Slovenju, se je vest o njegovi smrti med vašani naglo razširila. Z njim je odšel zaveden podgorci Slovenec. Dokler je živel v Podgori in mu je zdravje dopuščalo, se je vedno udeleževal kulturno-prosvetnih prireditelj, saj je bil tudi sam aktiven prosvetni delavec. Takoj po ustanovitvi prosvetnega društva «Podgora» se je vključil v njeno dramsko skupino ter redno nastopal na domačem odru, kakor tudi na številnih gostovanjih. Rad je tudi pel in tako v sklopu tedanjega mešanega pevskega zbora redno nastopal na mnogih pevskih oriridival na Goriškem in drugod po Primorskem.

Številni vaščani, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, so dokazali, da so Rikča cenili zaradi njegove narodne zavesti, njegove prizadevnosti ter njegovega vednega značaja. Saj je vedno imel prijazno besedo prav za vsakogar. Za vse te njegove zasluge se mu je ob odprtem grobu oddolžil pevski zbor «A. Paglavca» z nekaj žalostnimi Vaščani želimo, da bi mirno počival v domači zemlji, ki jo je tako ljubil, vsem svojem pa izrekamo iskreno sožalje. Sožalju se pridružuje tudi pevski zbor Andrej Paglavca.

DIAMANTNA POROKA V ŠTEVERJANU

V Maraževi hiši na Bukovju praznujejo danes čisto poseben praznik, takšnega, kakršnega ne morejo praznovati v vsaki hiši: slavnostno poroko Andreja Podversiča in Regine Furlan. Pred šestdesetimi leti sta si ta dva Brica iz Dolenjega Cerovega obljubila zvestobo in besedo držala vse do danes. Ne samo to. Dosegla sta tudi zavidljivo lepo starost: ženin stopa v 84. leto, v 82. leto. V dolgem življenju sta okusila marsikaj, več sla-

bega kot dobrega. Vse svoje življenje sta se preživljala s kmetijstvom. Sprva in dolgo let kot kolona v Števerjanu, pozneje kot samostojna kmet. Stanovala sta v Mušu, Ločniku in Štandrežu, sedaj pa živita na Bukovju pri hčeri Erminiji Maraž. Štirje otroci so se rodili v Podversičevi družini, hčere Erminija, Jerica in Mara ter sin Pepi. Vsi so živi in stanujejo v Števerjanu, Mušu, Ločniku in Gorici.

V tako dolgem življenju je Andrej Podversič doživel dve vojni. V prvi je bil vojak cela štiri leta. V drugi svetovni vojni pa se je kot vsi Brici pridružil osvobodilnemu gibanju ter zanj veliko napravil. Najprej je delal na terenu. Iz Furlanije je vozil živino in živež v Brda za partizane. Dvajset mesecev je bil tudi pri operativnem štabu. Hčere so delovale na terenu kot obveščevalke, sin Pepi pa je šel k partizanom s 17. letom.

Danes ob 11. uri si bosta slavljence z otroki in vnuki v cerkvi na Jazbinah ponovno rekla «ja». Zadolgoletno, ki preveva rodno ob tem zavidljivem jubileju, se pridružuje tudi naše uredništvo. Pridružuje se jim v željo, da bi bila slavljence naprej tako bistra in da bi jima bilo dano današnje srečo uživati v zdravju in zadovoljstvu.

Kino

Gorica
VERDI 14.00—22.00 «Bruback». R. Redford. Barvni film.
CORSO 15.15—22.00 «Superman 2». C. Reeve in G. Hockerman. Barvni film.
VITTORIA 15.30—22.00 «Le porno-autostopiste in calore». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

PRINCIPE 15.30—22.00 «Il poliziotto superpiu».
EXCELSIOR 16.30—22.00 «Biancaneve e i 7 nani».

Nova Gorica

in okolica
SOCA 18.00—20.00 «Meteors». Ameriški film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Ameriški gigolo». Ameriški film.
DESKLE 16.00 «Srečni Lukeca». Barvna risanka.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici obvešča, da se na sedežu v Ulici Malta 2 vrši vpisovanje za smučarsko tekmovalno za pokal Lepi Vrh, ki bo v Trbižu, v prireditvi SK Devin, najkasneje do 11. februarja.

Slovenske sekcije VZPI-ANPI na Goriškem priredijo 14. februarja v Parku hotelu v Novi Gorici vsako leto tovaršisko srečanje. Prijave pri predsednikih in tajnikih sekcij VZPI-ANPI do jutri, 9. februarja.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI: Dnevne vrede in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Pontoni & Bassi, Raštel, tel. 83-349.

TURISTIČNA AGENCIJA

GOTOUR
PRIREDI:
— od 28. februarja do 4. marca petdnevni avtobusni izlet na AZURNO OBALO in na ogled KARNEVALA v NICI. Na programu ogled Sanremo, Cannes in Nice. Cena 195.000 lir.
— 28. in 29. marca dvodnevni avtobusni izlet v Kranjsko goro na paralelni slalom za svetovni pokal v alpskem smučanju. Cena 55.000 lir.
Turistična agencija GOTOUR Gorica, Korzo Italija 205 tel. 33-019

Sposobno tajnico išče pisarna v Gorici. Plača po dogovoru. Telefon 85-302.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše ljubljene **Milke Erzetič por. Marušič** se toplo zahvaljujemo darovalcem cvetja in vsem, ki so nam v težkem trenutku stali ob strani.

Družina MARUŠIČ

Štandrež, 8. februarja 1981

ZAHVALA

Ob izgubi naše predrage **MILKE SFILIGOJ por. FIGELJ** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremlili na njeni zadnji poti, pevcom, darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Mož Pepi, hčeri Anica in Milica, sestra in bratje ter drugo sorodstvo
Pevma, 8. februarja 1981

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega ljubljene **IVANA FERLETIČA** se pristočno zahvaljujemo pevcom za ganljivo slovo ob odprtem grobu, soletnikom iz občine Dobrodo, darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Mama, brat in sestra z družino
Ronke, 8. februarja 1981

Za razvedrilo, rekreacijo in oddih obiščite

BAZEN IN SAVNO

v hotelu Argonavti v NOVI GORICI
ZASEBNI LASTNIK PODOBNIK JOŽE
skrbi za dobro oskrbo objekta
Odprto vsak dan od 8. do 13. ure
in od 15. do 21. ure
Sprejemamo naročila za skupinske obiske šol itd.

POHIŠTVO serijsko in po meri

Jakin

Sedež: ŠTEVERJAN, Bukovlje 15 — Tel. 31143
Sklaščiče: GORICA, Ul. Foscolo 24 — Tel. 31087
Stilno in moderno pohištvo — spalne sobe — otroške in mladinske sobe — dnevnice — sedežne garniture — kuhinje — opreme za kopalnice — pohištvo za urade — vrtno garniture
SERVIS — PRAVA KAKOVOST — UGODNE CENE

KMEČKA BANKA

USTANOVljena LETA 1909
GORICA - KORZO VERDI 51
TELEFON: 84206 - 84207 - 85383
TELEFON MENJALNICE: 83909
TELEX 460412 AGRBAN
VSE BANČNE USLUGE - MENJALNICA

V petek je v goriški splošni bolnišnici preminil v 89. letu. Karlo Kovic s Peči. Pokopali ga bodo jutri na domačem pokopališču. Pokojnik je bil po poklicu strojar in je dolgo let delal v Mirnu, zadnja leta pa je preživel, skupaj z ženo, pri sinu Mirku, ki si je postavil dom na Marjnicah.

Najbrž so se pri nečednem opravilu zadržali kar precej časa. Komjančevci so bili odsotni približno štiri ure, saj so dobodba preiskali (in razmetali) vse prostore v hiši, posebej pa so pretaknili spalnico. Izginilo je nekaj zlatnine (dve zlati verižici, dva obeska, ena zapestnica), ura in kakor smo zgoraj zapisali usnjena jopka ter krznen ženski plašč. V hiši je bilo tudi nekaj

V ČETRTEK ZVEČER

TATOVNI NA JAZBINAH IN BLIŽNJEM KOPRIVNEM

Kradli so v hiši Aleša Komjanca na Jazbinah - Poleg zlatnine odnesli tudi oblačila - V Koprivnem vdrl v hišo Georga Bressana

Kaže da so tatovi, ki so v zadnjih tednih zagrešili vrsto tatvin in vlovov na področju Sovodenj in Štandreža, v zadnjem času usmerili svojo dejavnost v Brda. Na Jazbinah so neznanec v četrtek zvečer vdrl v hišo Aleša Komjanca ter ukradli nekaj zlatnine, moško uru, usnjen moški suknjič ter krznen plašč. V hišo, ki stoji na precej osamljenem kraju, ob cesti med Jazbinami in mejnim prehodom Vipolže, so vdrl skoz okno otroške sobe, potem ko so razbili sipo.

Najbrž so se pri nečednem opravilu zadržali kar precej časa. Komjančevci so bili odsotni približno štiri ure, saj so dobodba preiskali (in razmetali) vse prostore v hiši, posebej pa so pretaknili spalnico. Izginilo je nekaj zlatnine (dve zlati verižici, dva obeska, ena zapestnica), ura in kakor smo zgoraj zapisali usnjena jopka ter krznen ženski plašč. V hiši je bilo tudi nekaj

denarja, ki pa se ga niso dotaknili. Krznen plašč so Komjančevci po čudnem naključju včeraj dobili nazaj. Našli so ga v obcestnem jarku kakih sto metrov od hiše. So ga tatovi odvrgli že v četrtek zvečer, takoj po vlovu, ali pa so ga včeraj, v petek ponoči prinesli nazaj? Za svoj podvig so se tatovi kajpak odločili v trenutku, ko hišnih gospodarjev ni bilo doma. Pri Komjančevcih so v zadnjih letih že zabeležili dva vlom. Enkrat so jim neznanec vdrl v klet ter ukradli večjo količino vina, še prej pa je iz kleti izginilo tudi nekaj orodja.

Prav tako v četrtek zvečer, med 18. in 19. uro, pa so podobno dejanje zabeležili tudi v Koprivnem, kjer so tatovi vdrl v hišo Georga Bressana, na cesti za Moraro 14. V notranjost so vdrl kar skoz glavna vrata, ki so jih s silo odprli. Odnesli so nekaj zlatnine in vrednosti okrog milijona lir.

LJUDJE IN KULTURA

PRILOGA
PRIMORSKEGA DNEVNIKA
O KULTURNEM DOGAJANJU
V ZAMEJSTVU

Prešernove proslave in naša kulturna društva

Kulturo naroda merimo po ti- stem, kar narod na najrazličnej- ših področjih lahko pokaže in iz- razi. Iz naroda mora sevati in obse- vati luč omike, družbenega na- predka, znanosti in kulture v ož- jem smislu. Njegova moč, za- vest, osveščenost o sebi kot na- rodu na eni strani, po drugi stra- ni pa odpiranje navzven, vpliva- nje vseh plemenitih idej in vred- not, predanost idealom, prežetost z zdravimi načeli internacionaliz- ma so merila, po katerih kultur- nost naroda ocenjujemo. Slovenski narod je brez dvoma prežet z vsem tem in zna ceniti s krvojo pridobljene vrednote, kulturo in svobodo. Kajti pot do tega ni bila lahka in niti samoumevna, bila je pot zgodovine in počasnega razvoja, ki pa ni poznal zastojev. In to od prve Samove slovenske države, preko zatiranja, tlake, desetine, okupacije mogočne Av- stro-Ogrske, Napoleona, vse do svetle epopeje narodnoosvobodil- ne borbe, po kateri je slovenski narod končno svobodno zadihal, zaživel brez bojzani za svoj jutri, z vsemi pravicami, ki jih mora imeti svobodni narod in z njim vsak človek.

V svoji zgodovini Slovenci nikoli (razen, očitno, po l. 1945) nismo imeli politične avtonomije in mož- nosti, da bi to avtonomijo iz- žareli navzven, se enako pogo- varjali z nam enakimi. Niti gospo- darske moči nismo imeli, da bi se lahko uveljavili. Ostajala nam je le kulturna ustvarjalnost in ge- nialnost malega naroda, ki se je lahko realiziral le v tej smeri in se s kulturo postavljaj ob ramo močnejšim. In še ta kultura, ta jezik sta nekako tlela v sloven- skem človeku, kot da nimata mo- či, da bi se razplamtela v plamen polnega življenja. Dokler nismo do- bili Trubarja in predvsem Pre- šerna.

Franca Prešeren je simbol, mit in vera. Slovensko besedo je dvig- nil iz nekakega folklornega sta- nja na raven kulturnega jezika. Z njim je operiral kakor ostali velikani svetovne književnosti. Z njim je izražal svoja čustva in postavil program narodove osamo- svojitve. Ta program je na lite- rarnem nivoju sari dodobra uresni- čil, pa tudi pozneje ni naletel na gluha ušesa. Živel je v času, ko se je v Evropi pripravljaj preporod in upor zatiranih narodov. In v tem smislu (čeprav takrat nepoznan) je Slovencem vtil novih moči in samozvesti za bodoče zemeljsko bivanje. Po teoriji filo- zofov bratov Schlegel je celo sam konstituiral slovenski narod.

Velik je dolg, ki ga imamo do Prešerna in njegovega vizionar- stva. Velikino pesnika je sloven- ski narod za prav potrdil šele v času, ko mu je grozilo izničenje, v najbolj usodnem trenutku svoje- ga obstoja. Z daljnovidno gesto je namreč vodstvo OF leta 1944 pro- glasilo 8. februar, dan Prešerno- ve smrti, za praznik slovenske kulture. Ta praznik, ki ga vsako leto proslavljamo, je več kot na- vaden praznik. Tega se zavedajo tudi naša kulturna društva in za- to skušajo leto za letom počastiti spomin pesnika na najboljši na- čin.

Kljub vsemu pa ne gre samo za njegovo veličino. Gre za praznik slovenske kulture, ob katerem se ne moremo omejit samo na reci- tacije Prešernovih poezij, na pri-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zveza slovenskih kulturnih društev

vabi na

Prešernovo proslavo

ki bo danes, 8. februarja, ob 17.30 v Kulturnem domu v Trstu.

PROGRAM:

Dane Zajc: «Ogenj v ustih» izvajata Iva Zupančič in Rudi Kosmač, člana Drame SNG iz Ljubljane

NEW SWING QUARTET

Slavnostni govor: Alenka Rebula - Tuta

KULTURNO PISMO IZ NABREŽINE

Plodni napor SPD I. Gruden in MK Devin Nabrežina

Mnogi trdijo, da je devinsko-na- brežinska občina eno med narod- nostno najbolj ogroženimi področji na Tržaškem. Čeprav obstajajo številna pevska društva in športne skupine, lahko rečemo, da odigra- va društvo Igo Gruden na tem predelu zamejstva najpomembnej- šo vlogo. V okviru SPD Igo Gru- den, vendar z določeno in tudi nujno mero samostojnosti, deluje v Nabrežini športno društvo Sokol, poleg tega obstajata kot pomembni komponenti društva dekliski in moški pevski zbor. Da sta se mogli ti dve skupini ustanoviti in da uspešno delujeta že vrsto let, gre največja zasluga, predvsem pa zahvala, prof. Sergiju Radovi- ču, ki ga kot zborovodjo, prosvet- nega delavca, predvsem pa kot mentorja in prijatelja vsi hranijo v hvaležnem spominu.

Danes je vodstvo obeh zborov prevzel mladi, vendar nadarjeni Matjaž Šček, ki skuša na temeljih, ki jih je postavil Radovič zgraditi nekaj svojega, nekaj, kar bo Na- brežini, pevcem in njemu samemu v ponos in zadoščenje. Sergiju Radoviču pa kot najlepša zahvala.

Da je delo zborov kar najlepše steklo, je potrdil prvi nastop, ki sta ga zbora imela v ločeni in mešani zasedbi 1. novembra lani, ko sta se želela z nastopom na nabrežinskem pokopališču, nato pa še na pokopališču v Šempolaju ter pred spomeniki padlim v Na- brežini, Šempolaju, Praprotnu in Gorjanskem spomniti vseh padlih.

Komaj pičlo leto deluje v Na- brežini tudi mladinski krožek Devin-Nabrežina, ki skuša kriti neka- ko tista prosvetna področja, ki jih društveni odbor ne more kriti sam, torej področja, ki zanimajo pred- vsem mlade. Mladinski krožek Devin-Nabrežina skuša navezati stike z mladinskimi skupinami v zamejstvu, skušajo pa spoznavati tudi dejavnost sorodnih skupin v Sloveniji. Spoznali so se z mla- dinci iz Vrtovina, Sežane in Šent- juria pri Celju.

Morda si bo kdo mislil, da že- li postati ta organizacija nadome- stek prosvetnemu društvu. Vendar prav v Nabrežini si je krožek zamislil, da bi skušal s svojimi pobudami čimbolj zblížiti mlajše in starejše, tako z družbenimi sre- čanji, kakor tudi s predavanji, koncerti ter razgovori, ki bi omo- gočili, da bi si eni in drugi iz- menjavali mnenja.

Prvi poskus v tem smislu je krožek priredil prvo nedeljo v novembru z vaškim «Vhtičem». To je pomenilo obnovo starega kra- jevnega običaja, ko so se vaščani zbirali po nabrežinskih domačijah prav ob priliki dneva mrtvih. Mla- dinski krožek Devin-Nabrežina je na to srečanje povabil krožek Prosek-Kontovel, udeležilo pa se ga je tudi lepo število domačinov in prijateljev mladine. Večer je potekal ob kratki recitaciji, dru- žabnih igrah in petju.

Druga prireditev nabrežinskih mladincev, ki je potekala v tem smislu, je bil koncert pevskega zbora Glasbene matice iz Trsta.

V okviru sodelovanja z odborom SPD Igo Gruden pripravljajo čla- ni krožka govorjeni del sporeda, s katerim bo društvo gostovalo v Ilirski Bistrici in v Kopru.

Čeprav je dejavnost tako pev- skih zborov, kot mladinskega krož- ka zelo živahna, je odbor SPD Igo Gruden letos dal pobudo za številne zanimive prireditve.

Sezona 1980/81 je društvo želelo odpreti z izredno kvalitetnim ve- čerom. 15. oktobra sta namreč v nabrežinski dvorani nastopila pre- stižna gosta iz Slovenije, violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Ščekova. Glasbenika sta se komaj vrnila z zelo uspešne turneje po Sovjetski zvezi, kjer sta v glav- nem odigrala spored, ki sta ga predvajala tudi nabrežinski publi- ki. Umetnika sta dosegla največjo skladnost in enovitost ter obenem višek večera z Brahmsovo Sonato, ki je pomenila za vse prisotne enkratno glasbeno doživetje. Zelo zanimive so bile tudi štiri kratke skladbe mladega slovenskega skla- datelja Uroša Rojka.

SPD Igo Gruden je letos gosto- val tudi odrsko skupino PD Tabor z Opčin, ki je v Nabrežini pred- stavila svoje Melonarjado. Zelo pomembna je bila tudi pobuda za pripravo kamnarske razstave, ki je nekako v grobih obrisih pred- stavljala zgodovino nabrežinskih kamnolomov. Razstavljeni so bili kamniti izdelki, dokumenti, slike ipd. Ob otvoritvi sta nastopila mo- ška zbora Fantje izpod Grmade ter Igo Gruden. Spregovorila je Tatja- na Roje, ki je med drugim orisala socialne boje delavcev v nabrežin- skih kamnolomih, njihovo bedo in njihova prizadevanja za boljšo pri- hodnost ter z druge strani njihovo

zvestobo domačemu kraju in naro- du ter zvestobo svojemu poklicu.

Razstavo so si poleg drugih ogledali tudi dijaki številnih slo- venskih nižjih srednjih šol ter raz- ne delegacije prosvetnih in dru- gih organizacij.

SPD Igo Gruden vzdržuje tudi stike z različnimi kulturnimi skupi- nami iz Slovenije: pomembni so stiki s kulturnim društvom iz Slo- venj Gradca ter iz Ilirske Bistri- ce. V tem sklopu je bil zamišljen tudi Bistriški kulturni večer, kjer so sodelovale vse tamkajšnje or- ganizacije in skupine. Pred na- brežinsko publiko so se predsta- vili moški pevski zbor Dragotin Kette, ki ga vodi Dimitrij Grlj, domača folklorna skupina, nekaj mladih piscev, ki so sami pred- stavili svoje pesmi, ter domači pianist Matjaž Šajn. V imenu SPD Igo Gruden je spregovoril prof. Zvonko Legiša. Goste je po- zdravil tudi župan Albin Škrk. V imenu družbeno-političnih orga- nizacij iz Ilirske Bistrice pa sta spregovorila Bojan Brozinc in rav- natelj osnovne šole Ilirska Bistri- ca Franc Gombač.

Pomembno doživetje v okviru prireditve SPD Igo Gruden je bil tudi celovečerni koncert dekliske- ga okteta gimnazije Koper, ki je privabil v Nabrežino veliko število pevecv in prijateljev glasbe.

Vendar poleg lepih doživetij, je nabrežinsko kulturno društvo žal

prav pred kratkim ponovno do- živel izredno hud udarec, ki je zelo prizadela celotno prosvetno de- javnost v Nabrežini: prav prvega januarja je namreč nenadoma preminul zaslužni odbornik in dolgoletni predstavnik Stanko De- vetak. Vsi člani in prijatelji se ga bodo še posebej spomnili z ve- čerom, ki bo posvečen prav nje- mu. Tako, kakor so se vsi, ne- izmerno prizadeti ob izgubi Ser- gija Radoviča, zaobljubili, da se bo dejavnost zbora in celotnega društva nadaljevala prav po smernicah, katerim je on sam sle- dil in jih začrtoval, tako so ob slovesu od Stanka Devetaka po- novno ponovili svojo obljubo, še bolj trdni v svojih prepričanjih: delo društva naj bo najlepši spo- menik velikima prijateljema.

Iz pisma je razvidno, kako sku- šajo biti nabrežinske kulturne or- ganizacije čim bolj aktivne, da bi tako dale svoj delež v okviru na- rodno-obrambnega načrta ter pri- vabile v svojo sredo čim večje število prebivalcev devinsko-na- brežinske občine, predvsem pa čim večjo število mladih. Skupi- ne, ki delujejo v sklopu društva Igo Gruden, pa bi hotele s svojo dejavnostjo prispevati tudi h kul- turnemu in prosvetnemu življenju v zamejstvu ter tako pripomoči k rasti naše skupnosti.

TATJANA ROJC

Prizor iz baletne pravljice «Sneguljica in sedem palčkov», ki so jo pripravili gojenci Dijaškega doma «Kosovel»

NAŠI POGOVORI S KULTURNIMI DELAVCI

Ivo Tavčar - «Pri Domju se počutim izvrstno»

Ivan Tavčar — po domače in prijateljsko kar Ivo — je tako prišel v zavest Domjencev, da tudi za ljudi, ki ne pojejo v zboru, ni samo golo ime in priimek, temveč pravi pravcati pojem. Pod tem imenom si vsak pevec ali simpatizer zbora predstavlja okrogločelnega mladega moža z dobrohotnim nasmeškom, veselim in igrivim značajem ter neverjetno energičnostjo, vztrajnostjo in vero v delo in v ljudi, s katerimi dela. Pri Tavčarjevi značajski oznaki ne smeta manjkati še preprostost in priljudnost in s tem tako rekoč povedali o njem vse, saj se mu duša svetlo iskri v očeh in kar ima na duši, to ima tudi na ustih. Zato mu ne manjka prijatelj, zato ga imajo vsi radi in spoštujejo, razen v zboru Fran Venturini, kjer ga ne samo spoštujejo, temveč obožujejo.

Tavčar se je rodil v Ivanjem gradu pri Komnu. Z glasto pa se je srečal v domači godbi na pihala, kjer se je učil trobento. V času pa, ko je bila godba brez kapelnika, je prišla iz vrst godcev pobuda, da bi nadarjenega Tavčarja poslali študirat v Ljubljano. Toda ob učenju na Pedagoški akademiji in petju pri PAZ Vinko Vodopivec, se mu je nagnjenje naglo spremenilo in po končanem šolanju je na Primorskem dobil mesto učitelja glasbe na več šolah, med katerimi tudi v Divači. To je bilo v šolskem letu 1963-64. Nekega dne ga je poklical ravnatelj šole in ga povabil k divaškemu zboru, ki je tedaj ostal brez dirigenta ... in tako se je začelo.

«Na zbor v Divači me vežejo izredno lepi spomini, pravi Tavčar, ker so pevci zelo zavzeto delali, redno hodili na vaje in se z veliko voljo učili. Po dveh letih sem dobil službeno mesto v Kopru, kar mi je pomenilo toliko, kot učenje na eni sami šoli in mi ni bilo treba kolovratiti po vsem Krasu. Toda ločitev od divaških pevcev mi je bila težka.

Tedaj je v Kopru ostal brez dirigenta moški zbor Simon Gregorčič in ker ga ni bilo človeka, ki bi hotel zbor prevzeti, sem to storil sam. Zbor sem vodil deset let, toda tu sem bil manj uspešen kot v Divači, ker so nas ugonabljali notranji nesporazumi in slaba razpoloženja. Zbor sem nato predal Matjažu Ščeku, ki pa je zdržal tri leta. Istočasno sem vodil tudi zbor Luka Koper. Toda delo v izmenah je izredno oviralo obiskovanje vaj

in po štirih letih smo odnehali. Zdaj prihajam že peto leto k Domju, kjer moram reči, da je delovno razpoloženje, tovarštvo in razumevanje izredno in bi ga lahko primerjal z divaškim obdobjem. Vendar se mi zdi, da je tu še bolj zavzeto.»

Kako gledaš na svojo razvojno pot, kaj se najprej premakne v tebi, ko pogledaš nazaj?

«V zacetni rasti mi je veliko pomagala zbor iz Divače in to obdobje mi veliko pomeni. Pevci so hodili na vaje zato, da so peli, zato sem jemal delo z njimi kot poglabljanje v glasbo. Pri delu v takem vzdušju je bilo moje razmišljanje o glasbi bolj prisotno. Če izpustim Koper pa moram reči, da je pri Domju poleg vsega še neka skrita moč v ljudeh, ki verjamejo v tisto, kar delam. To mi daje tudi notranjo moč in priselnost, da lahko pevcem posredujem glasbeno govorico na njim najpravi način. Sam pa moram biti pripravljen in gotov. In ravno tu je neka vzajemnost, ki jo je težko razložiti, ki pa nas skladno povezuje v celoto. Predpogoj pa je disciplina in obisk, da o tovarštvu ne govorimo.»

Kakšen je bil tvoj prvi stik z mešanim okoljem?

«Osebnost nisem nikoli delil ljudi

po narodnosti, nisem gledal na Slovence ali Italijane, temveč na človeka. Dobrota ali slabost se skrivata v človeku kot takem. Na občasne neprijazne situacije sem reagiral in še vedno reagiram z nasmeškom, mislim da je to najboljše zdravilo.

Mogoče so konflikti skriti in jih jaz ne opazim. Toda v zboru Venturini so sami ljudje dobre volje, prenapeteži odpadejo, pravzaprav niti ne pridejo v zbor. Naše osnovno načelo pa je, da gremo pet povsod in ne gojimo diskriminativnih čustev do nikogar.»

Te je pri Domju doletela kakšna posebna nova izkušnja?

«Kljub temu, da smo pri vas in pri nas Slovenci pa so med nami zelo opazne razlike. Način življenja, način razmišljanja o delu, družini, o okolju itd. je drugačen od našega. Tega prej nisem poznal in tudi danes še vedno spoznavam in odkrивam novosti. Tudi delo s pevci je drugačno, kajti k vsaki stvari pristopijo z namenom, da mora biti opravljena, pa če naredijo to z veseljem ali ne.»

In z organizacijo, si zadovoljen?

«Kako neki bi ne bil, ko pa za vse skrbijo pevci sami; jaz pridem samo na vajo in se mi ni treba pečati z drugimi stvarmi. Tu moram res pohvaliti odbornike, ki

zelo zavzeto delajo in zakulisno, podtalno delo (ne v smislu za hrbtno!) ni vedno vidno, pozna pa se v kontinuiteti.»

Si kot dirigent dobil kakšne nagrade ali priznanja?

«Spominskih plaket imam doma nekoliko, od priznanj pa lahko omenim srebrno Gallusovo značko in priznanje ob desetletnici nastopanja na Primorski poje.»

Bi povedal še sklepno misel?

«Moja želja in želja vseh pevcev zbora Fran Venturini je, da bi čimprej prišli do lastnih prostorov. Lani smo se trikrat selili. Želel bi, da bi se letos še enkrat — dokončno.»

ris

LITERARNI VEČER
V KOSTANJEVICI

Naši bralci se spominjajo, da je bil lani v Doberdolu zanimiv kulturni večer, na katerem so sodelovali literati z obeh strani meje. Tak literarni večer se ponovi jutri, vendar ne v Doberdolu, marveč na jugoslovanski strani, v osnovni šoli v Kostanjevici. Gre za sodelovanje med krajevno skupnostjo Sela na Krasu in občino Doberdob in slovenskim PEN klubom.

Tokrat bodo sodelovali književniki Bogdan Pogačnik, Mira Mihelič, Marko Kravos, Miroslav Košuta, Fulvio Tomizza. Naslov večera je «Svet brez sovraštva». Literarni večer se prične ob 18. uri. Doberdobska občinska uprava vabi domačine, da se v čimprejšnjem številu udeležijo tega zanimivega večera.

Prilogo pripravil
DUŠAN KALC

PD SLOVENEK Boršt - Zatrežec

vabi na ponovitev veseloigre v narečju

DVE DRUŽINI

ki bo danes, 8. februarja, ob 17. uri v gledališču France Prešeren v Boljuncu.

Sodelujeta otroški in mešani pevski zbor.

IZ ZGODOVINE NAŠIH KRAJEV

KULTURNO DRUŠTVO «V. VODNIK» - DOLINA

Le malo društev na Tržaškem se lahko pohvali s tako dolgotrajnim in predvsem plodnim delovanjem kot dolinsko. Društvo je bilo ustanovljeno ob priliki tabora, ki ga je tržaška Edinost priredila v Dolini 27. 10. 1878. Vendar so dolinski pevci že prej nastopali. Leta 1869 so bili na taboru v Vižmarjih, sodelovali na otvoritvi čitalnice v Skednju ter nastopili na taboru v Kalcu.

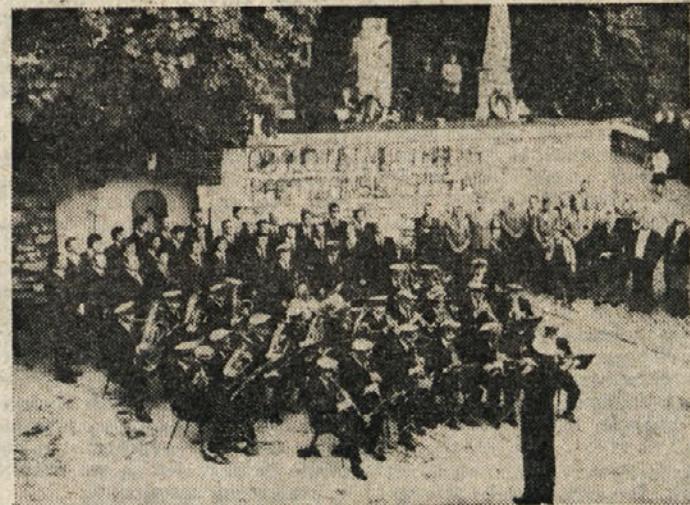
Društvo je bilo, kot «Bralno in pevsko društvo v Dolini», pravno legalizirano s kraljevim odlokom št. 2618/1 z dne 8. 3. 1879. Prvi uradni občni zbor je bil 23. marca istega leta. Na njem so pripravili prva društvena pravila, ki nosijo datum 1. april 1879. Današnje ime društva zasledimo prvič v koledarju Mohorjeve družbe za leto 1900. V prvih letih delovanja je pevski zbor društva vodil učitelj Alojzij Bunc; leta 1883 pa je vodstvo prevzel domačin Jože Pangerc. Društvo je bilo v tistih letih zelo aktivno: prirejali so veselice, poletne nastope, srečalove, plese in «bese».

Zelo aktivna je bila tudi dramska skupina, ki je 13. 2. 1887 zelo uspešno uprizorila Zupanova Misko. Zbor je uspešno nastopal na «bese», ki jo je Edinost priredila maja 1885 v Trstu. Edinost z dne 16. 1. 1898 je poročala o svečanem odprtju novih društvenih prostorov.

Ob 25-letnici tabora ter čitalnice je društvo 13. 9. 1903 priredilo veliko svečanost z razpitem društvenega prapora. Leta 1907 je pod okriljem društva začel delovati tamburaški zbor. Blizala se je prva svetovna vojna, ki je društveno delo ohromila. V januarju 1912. leta je društvo imelo svoj zadnji občni zbor.

Obdobje naslednjih 25 let je zelo skop s podatki, kajti s pričetkom fašizma se je začelo postopno a nezadržno ušihanje društvene dejavnosti. Leta 1927 je društvo po nasilnem razpustu prešlo v ilegalo. Člani so društveno imovino poskrili, prapor odnesli v Ljubljano, pevci pa so prepevali pod okriljem cerkvenega zbora. Društveno življenje se je ohranilo na raznih izletih. Tako je bil pevski zbor z župnikom Bidovcem leta 1936 na izletu v Logu pri Vipavi, leta 1938 so nastopili v Postojnski jami ter v Ilirski Bistrici. S pričetkom druge svetovne vojne je prosvetno delo popolnoma zamrlo. Zavedni Dolinci so se takoj odločili za ideje Osvobodilne fronte, med prvimi primorskimi partizani v letu 1941 je bil tudi domačin Ivan Sancin-Jovo. Množičen odhod v partizane pa se je pričel po padcu fašizma septembra 1943, ko se je domov vrnila večina mož in fantov iz posebnih bataljonov. V boju proti nacifazizmu je darovalo življenje 68 partizanov, aktivistov in civilnih žrtev iz Doline in Krolej.

Po osvoboditvi je Dolina ponovno oživela. Iz vojske, taborišč, zaporov so se vrnili domačini, ena izmed prvih skrbi je bila obnoveitev prosvetnega življenja. Prva poveljna prireditve je bila 28. 10. 1945, sodelovali so pevski zbor, društvena godba ter dramska skupina. V naslednjih letih je bil zelo uspešen dramski odsek. Naštudirali so več iger: «Anarhisti», «Bricec» (1945); «Trije ptički», «Vdova Rošlinka», «Laži zdravnik» (1946); «Na Visokem», «V posredovalnici», zelo zahtevno «Na ledeni plošči» (1947); «Mutasti muzikant» ter šaljivo «Prisilen stan je zaničevan» (1948) itd. do leta 1951, ko so na proslavi 70-letnice Cankarjevega rojstva v Domu pristaniških delavcev v Trstu odigrali Cankarjevega «Hlepa Jerneja». V vseh teh letih je bilo tudi delovanje pevskega zbora zelo plodno. Zbor je sodeloval na proslavah v domači vasi, precej pa je tudi gostoval. Kljub razdorom, ki je v društvo zasejala resolucija kominforma, so združeni proslavili 29. 8. 1948 70-letnico ustanovitve. Pomornega poleta je društvu dalo zelo uspešno gostovanje zbora v Guštanju na Koroškem (sedaj Ravne) od 11. do 14. marca 1950. Leta 1952 je imel zbor uspešno turnejo po Sloveniji, več nastopov na radiu Trst I in na radiu Koper ter veliko nastopov doma in po bližnjih vaseh. V letu 1955 je repertoar zbora obsegal že 77 narodnih, umetnih in borbenih pesmi. Leta 1957 je vodstvo zbora prevzel domačin Ignacij Ota, ki zbor vodi še danes. Vrhunec delo-

Partizansko srečanje ob 100-letnici tabora v Dolini

vanja društva v tistih letih je bilo praznovanje 80-letnice, ki je bilo 7. 9. 1958. Na tej proslavi so poleg vseh komponent vaškega življenja sodelovali še zbori iz vseh vasi Brega ter zbor iz Padrič. Ob tej priložnosti je društvo izdalo spominsko brošuro ter razglednico.

V naslednjih letih je zbor začel v krizo, društveno delo je živelo le s prirejanjem izletov in predavanj. Leta 1962 je društvo prišlo do lastnih prostorov, ki so jih z udarniškim delom in prostovoljnimi prispevki obnovili. Svečana otvoritev stavbe je bila 3. 2. 1966. V prtiličju je sedež zadružne gostilne, v prvem nadstropju pa društvena dvorana. Aktivnost društva se je prenesla na moški pevski zbor, ki se je močno pomladil in dosegel leta 1970 50 pevcev. V naslednjih letih je bilo delovanje zbora zelo plodno, naj naštejemo le važnejše nastope: gostovanje na Koroškem in v Makedoniji leta 1971, gostovanje v Tolmini, Rogaški Slatini, Servnici in Cerknem ter še 14 nastopov doma in v bližnji okolici leta 1972 itd.

Leta 1974 je društvo začelo z novo aktivnostjo. Dolinska občinska uprava je preuredila vaško Torklo v prijeten muzejček. Tu prireja društvo razne likovne razstave, posebno ob ob vaškem prazniku «Majence». V letu 1976 je zbor dosegel rekord nastopov, na oder je namreč prišel kar 27-krat. Naj navedemo le najvažnejše: Milje, Fivizzano v Toskani, Rogaški Slatina, mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi v Gorici, v tržaškem gledališču Verdi, v Pulju, Vrsarju itd.

V letu 1978 je društvo slavnostno, z več prireditvami proslavilo 100-letnico ustanovitve ter tabora. Tako je imel zbor 30. 6. svoj jubilejni koncert v izredno akustični cerkvi sv. Martina. Ob tej priložnosti so vaščani s prostovoljnimi delom preuredili prostor kjer stoji spomenik padlim v NOB ter pomnik na tabor iz leta 1978. Po tej slavnosti se društveno delovanje ni ustavilo. Takoj po svečanosti je začelo izhajati društveno glasilo «Tabora». Nastal je tudi ženski pevski zbor, ki šteje danes čez 20 pevk. Poleg teh delujeta v društvu še likovni in lutkovni odsek. Ta kratek pregled nam dokazuje, kako zelo bogato je kulturno življenje v Dolini. Društvo ima redne prijateljske stike s SPD Radiše iz Koroške, KUD Stane Žagar iz Kroke, Zdraviliškim pevskim zborom iz Rogaške Slatine in zborom «La montanara» iz Fivizzana.

Sestavil: ODSEK ZA ZGODOVINO — NSK

SLOVENSKO
KULTURNO
DRUŠTVO
OPČINE

TABOR

Danes, 8. februarja bo v Prosvetnem domu na Opčinah ob 17. uri, ob dnevu slovenske kulture, koncert

KOROŠKEGA
AKADEMSKEGA OKTETAUvodna beseda Olga Lupine
Vabljeni

VESTI IZ BENEŠKE SLOVENIJE

«Plesanje po starin» privlačuje mlade

«Kaj so plesali nekoč pri nas v Benečiji? Nič posebnega, kakšen valcer ali polko kot povsod!»

S takšnim odgovorom na radovedno spraševanje in strokovno poizvedovanje o slovenskem folkloru izročilo v Benečiji, se je pravzaprav začelo snovanje domače folklorne skupine, ki je prvič nastopila na letošnjem dnevu emigranta v Čedadu.

Vsaka skupina mora najprej plesati svoje domače ples: to je dejansko načelo vseh folklornih skupin, ki delujejo v okviru slovenske narodnostne skupnosti v deželi in to je tudi bilo glavno gibalno pri ustanavljanju beneške folklorne skupine in pri načrtovanju njene začetne dejavnosti.

Kot druge beneške skupine tudi folklorna deluje v okviru Zveze beneških društev, zajema pa mladince iz različnih beneških vasi, tudi tiste, ki so se iz njih izselili v tuzino.

Že zaradi tega, zaradi združevanja mladih, ki bi bili drugače odrezani od kakršnegakoli dogajanja v slovenskem prostoru, bi

najbolj tipične plesne in najbolj poznane beneške motive. Splet, s katerim so nastopili v Čedadu, so člani beneške folklorne skupine začeli s pesmijo, kakor so se tudi pričnili nekdanje, včaske vesele. Nato so odplesali varianto valčka, nadaljevali program z značilno «počotavko», prešli na «sklavo», ki je beneška inačica plesa, ki mu v drugih slovenskih pokrajinah pravijo «slajeris» in ki ga poznajo tudi v sosednji Furlaniji, ter zaključili z veselo polko.

Toliko o prikaznem programu in dosedanjem doprinosu Odbora za folklorno dejavnost pri ZSKD, kako pa se bo beneška skupina razvijala, bo v največji meri odvisno od članov samih.

Za enkrat seveda skupina načrtuje predvsem čimveč nastopov,

da bi se plesalci «vplesali», po drugi strani pa predvsem zato, da bi se predstavili čimširšemu občinstvu. Za domače, beneško občinstvo, je tak nastop priložnost, da se spet ali sploh prvič spozna s tem, čemur lahko rečemo «plesanje po starin», za širše slovensko in deželno pa koristen in prijeten način, da se sreča s slovensko beneško folklorno tradicijo, ki je bila doslej nepoznana.

Z nastopom beneške folklorne skupine je namreč prikaz slovenske folklorne izročila v Furlaniji - Julijski krajini postal polnejši, saj se je tržiški, goriški in rezijski skupini pridružila še beneška in v pesmi ter plesu sklenila nekakšen lok med pripadniki slovenske narodnostne skupnosti.

(bp)

Kaj nam pripravljajo

V Kopru so priredili zborovski seminar

V Kopru je bil od 21. do 25. januarja zborovodski seminar, ki ga je priredila Zveza kulturnih organizacij Slovenije za glasbene pedagoge in zborovodje osnovnih, srednjih in glasbenih šol. Seminarja, ki je potekal pod strokovnim vodstvom prof. Branka Rajštra in na katerem so predavali o upevanju, metodiki zborovodstva, fiziologiji in negi glasu, instrumentalni spremljavi ter problemih v zvezi s sodobnimi kompozicijami priznani strokovnjaki, se je udeležilo tudi okrog dvajset mladih zborovodij iz našega zamejstva.

Na Opčinah pripravljajo mladinsko igro

Dramski odsek openskega kulturnega društva «Tabor», ki je veliko in z uspehom nastopal s svojo Melonarjado, pripravlja še dve deli. Posebno zanimanje vlada za mladinsko igro «Črni bratje», ki jo je po Bevkovem tekstu napisal Rode, režira pa jo Vozny. V igri nastopa okrog petnajst otrok in nekaj odraslih.

V Pristranku Tržaški kulturni večer

Krajna skupnost Postojna prireja ob Dnevu slovenske kulture pet kulturnih večerov. Eden od teh bo 20. februarja z naslovom «Utrinki kulturnega življenja Slovencev na Tržaškem». Kot gost bo na večer sodelovalo lonjersko kulturno društvo, ki ima s Pri-

strankom, kjer bo prireditev, že tesne stike. Poleg Lonjercev, ki bodo prikazali film o zgodovini vasi, bosta nastopila še folklorna skupina Stu ledi ter harmonikarski ansambel Klavdija Furlana.

Zbor V. Vodnik prireja seminar

Včeraj se je v Kulturnem domu Fr. Prešeren v Boljuncu pričel dvodnevni seminar moškega pevskega zbora Valentin Vodnik iz Doline. S to pobudo, ki ni prva, želi dolinski zbor poglobiti svoje znanje o vokalni tehniki, izgovarjavi in drugih zadevah, s katerimi se vsak zbor srečuje. Dolinski pevec predavaja prof. Majda Hercog iz Ljubljane, Evgen Prinčič, Ignacij Ota in drugi. Pobuda je vsekakor zanimiva in koristna in kazalo bi, da bi jo posnemali tudi drugi naši zbori.

DEKLIŠKI ZBOR «DANICA» Z VRHA

Na Vrhu, na goriškem Krasu, deluje že nekaj let, v okviru domačega prosvetnega društva «Danica», dekliški zbor, ki ga vodi prizadevna Magda Devetak. Vrhovska dekleta so že nekajkrat nastopila na različnih revijah v Gorici in tudi drugod, prejšnjo sredo so pele v Fejgljovi knjižnici v Gorici. Publiko jih je nagradila z aplavzom. Dekleta bodo nastopila letos tudi na reviji «Primorska poje». V domači vasi gledajo na ta dekliški zbor s precejšnjim zadovoljstvom. V zadnjem času pa so tu ustanovili tudi moški zbor.

Pomembne obletnice v I. 1981

- 1861
- 29. 1.: na zboru rodoljubov v hotelu Grande v Trstu ustanovljena «Slavjanska narodna čitalnica» (120)
- 1881
- 10. 5.: ustanovljeno Bralno društvo na Opčinah (100)
- 25. 7.: ustanovljeno Tržaško podporno in bralno društvo v Trstu (100)
- ustanovljeno Pekovsko pevsko društvo «Jadranska zarja» v Trstu (100)
- 1891
- 3. 11.: ustanovljeno Bralno društvo v Nabrežini (90)
- ustanovljeno Pevsko in bralno društvo na Opčinah (90)
- ustanovljeno Pevsko društvo «Svoboda» v Rocolu (90)
- 1901
- 31. 1.: ustanovljeno Katoliško tiskovno društvo v Gorici (80)
- 7. 2.: ustanovljeno društvo «Narodni dom» v Trstu (80)
- 9. 9.: ustanovljeno Pevsko in bralno društvo «France Prešeren» v Boljuncu (80)
- 3. 10.: ustanovljena podružnica Slomškove zveze za Goriško (80)
- v Podgori ustanovljeno Pevsko in tamburaško društvo «Podgora» (80)
- ustanovljena Šentjakobska čitalnica pri Sv. Jakobu (80)
- ustanovljeni Orkester v Šklednju (80)
- ustanovljeno Pevsko društvo «Primorec» v Trebčah (80)
- ustanovljeno Socialistično društvo v Trstu (80)
- 1906
- ustanovljena javna ljudska knjižnica v Nabrežini (75)
- ustanovljeno pri Sv. Jakobu pevsko društvo «Ilirija» (75)
- ustanovljena župnijska knjižnica pri Sv. Jakobu (75)
- ustanovljeno v Trstu Katoliško izobraževalno društvo (75)
- v Doberdolu ustanovljeno Pevsko in bralno društvo «Jezero» (75)
- 1905-6
- ustanovljeno v Pevski Pevsko in bralno društvo «Naš prapor» (75)
- 1906
- 6. 5.: ustanovljeno Učiteljsko društvo za Trst in okolico (75)
- 17. 6.: ustanovljena Narodna čitalnica v Rojanu (75)
- 6. 9.: ustanovljen pri Sv. Ivanu cerkveni pevski zbor (75)
- ustanovljena v Boljuncu Marijina družba (75)
- ustanovljen v Križu Ljudski oder (75)
- 1911
- ustanovljeno pri Banih pevsko društvo «Gaj» (70)
- ustanovljena podružnica CMD za Prosek - Kontovel (in Zgonik) (70)
- ustanovljena v Rojanu Knjižnica Akademskega ferialnega društva «Balkan» (70)
- ustanovljen rojanski Sokol v okviru Narodne čitalnice v Rojanu (70)
- ustanovljen pri Sv. Ivanu telovadni odsek «Orel» (70)
- ustanovljeno v Strmarju prosvetno društvo «Obmejna straža» (70)
- 1911-12
- ustanovljen v Šempolaju Ljudski oder (70)
- 1911
- 24. 2.: ustanovljena v Lonjerju podružnica družbe Sv. Cirila in Metoda (70)
- 12. 4.: ustanovljena v Devinu podružnica CMD Devin in Mavhinje (70)
- 9. 7.: ustanovljena podružnica CMD za vasi Boljunc, Boršt, Dolina, Ricmanje s sedežem v Boljuncu (70)
- 17. 8.: ustanovljena na Škorklji podružnica CMD «Trst IV» (za Škorkljo in Belvedere) (70)
- 24. 10.: ustanovljena podružnica CMD za Podgoro in okolico (70)
- 2. 11.: ustanovljena podružnica CMD za Krmin in okolico (70)
- 1921
- 6. 4.: ustanovljeno pri Sv. Jakobu društvo «Odvada» (60)
- 6. 11.: ustanovljeno v Gorici športno društvo «Šparta» (60)
- ustanovljen Ljudski oder v Doberdolu (60)
- ustanovljena v Štandrežu podružnica «Ljudskega odra» (60)
- ustanovljen v Števerjanu Ljudski oder (60)
- ustanovljen v Trziču Ljudski oder (60)
- ustanovljeno v Gročani Pevsko društvo «Krasno polje» (60)
- ustanovljena Naša založba v Trstu (60)

PRIMORSKA POJE

Razpored revij

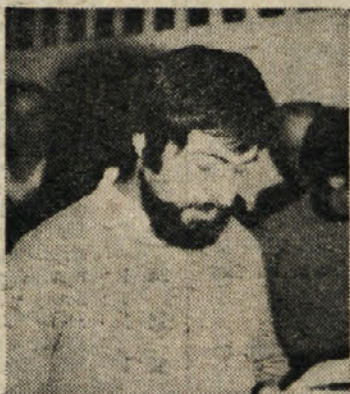
Pivka, 20. marca
Gorica, 21. marca
Trst, 22. marca
Portorož, 27. marca
Prvačina, 28. marca
Kobarid, 29. marca
Opčine, 3. aprila
Sežana, 4. aprila
Ljesa, 5. aprila
Ajdovščina, 10. aprila
Idrija, 11. aprila
Trbiž, 12. aprila

bilo delovanje take skupine koristno. Pomembno pa je tem bolj, ker skupina prikazuje domače ples, ki so bili šele pred kratkim zapisani in za katere je marsikdo trdil, da jih sploh ni in da če so, so popolnoma nezanimivi.

Prikazovanje starih plesov v nošah, ki so jih izdelali kolikor mogoče po opisih in redkih ohranjenih originalih, je nekakšna prva naloga, ki jo je beneška skupina začela izpolnjevati. Nadaljnja in prav tako pomembna obveza pa je izpopolnjevanje dobjenih podatkov in postopno raziskovanje folklorne izročila v vseh beneških občinah.

Začetno delo so namreč postavili zunanji sodelavci: tako prva raziskava po beneških vaseh, kakor obdelava zbranega gradiva sta namreč rezultat dela nekaterih članov odbora za folklorno dejavnost pri Zvezi slovenskih kulturnih društev. Ob pomoči skupine domačinov, ki je sodelovala že pri organiziranju obiskov pri starejših vaščanih, z dobrim spominom, so iz dobjenih podatkov izdelali tudi primeren splet, osonovali odrsko postavitve plesov in pesmi ter izdelali še osnutke za noše. Končno je prišlo še do prvega sestanka prijavljenih plesalcev in godcev in do njihovega spoznavanja in osnovanja plesov, pevske in glasbene prvine beneškega folklorne izročila.

V relativno kratkem obdobju je skupina, ki šteje približno dvajset članov, pripravila nekajminutni program, ki obsega nekatere

Nastop zbora «Brški grič» na prvi predstavi v novih prostorih društva. Zgoraj - spregovoril je tudi predsednik društva

VESTI Z GORIŠKEGA

Na Bukovju bodo uredili muzej

Odborniki in člani prosvetnega društva «Brški grič» v Števerjanu gledajo s precejšnjo dozo optimizma v prihodnost. Pred kratkim so dobili nove prostore v večji hiši na Bukovju. Prostore morajo sicer še preurediti, saj so v njih poleg stanovanja bili prej tudi trgovina in večje skladišče, kasneje pa delavnica, v kateri so izdelovali kmetijske stroje. Prostora je torej dovolj, da lahko razvijejo živahno kulturno in sploh družabno dejavnost.

Zaradi majhnih prostorov na Valeriju ni moglo prosvetno društvo «Brški grič» doslej razviti večje dejavnosti. Člani tega društva so na prejšnjem sežu, v nekdanji šolski učilnici, prirejali predavanja, koncerte, razna srečanja, vendar je bila dvoranica velikokrat premajhna za vse, ki so hoteli vanjo.

V stavbi na Bukovju pa bodo imeli dovolj prostora za tradicionalno kulturno - prosvetno dejavnost in tudi za druge dejavnosti. Seveda bodo stavbo preuredili, vsaj v notranjosti, da bo čimbolj podobna nekdanji brški kmečki hiši. V njej nameravajo namreč urediti etnografsko zbirko brškega področja, nekak brški muzej. Zveza slovenskih kulturnih društev je namreč pred dvema letoma dala pobudo za zbiranje etnografskega blaga in v njenem odboru je skrb za zbiranje tega blaga prevzel odbornik Zdenko Vogrič, ki se je lotil dela z vso vnetostjo in na brškem področju. V sodelovanju s prizadevnimi člani števerjanskega prosvetnega društva «Brški grič» so na

tem področju Brd v letu in pol zbrali že veliko blaga, ki so ga naši kmetje uporabljali doma in na kmetiji. To so predmeti, ki smo jih opustili in ki se kopičijo na podstrešjih ali v kletih. Nabiranci so zbrali že več sto takih predmetov, od najmanjših pa do stiskalnic in kmečkih voz. Sedaj se akcija razširja tudi na druge predele Brd, v Podgoro, na Oslavje, v Pevmo in Štmaver.

Zbiranje in urejanje zbirke, tudi s pomočjo etnografov Goriškega muzeja v Kromberku, bo seveda trajalo precej časa. Ko bodo prostori na Bukovju na razpolago, pa bo v njih urejen zares lep muzej o naši kmečki kulturi. Tako bo društveni prostor na Bukovju postal, seveda s primerno notranjo ureditvijo, privlačna točka za vse tiste, ki bi želeli videti, kako so živeli naši predniki, pravzaprav kako so živeli naši ljudje do pred nekaj desetletji, saj so se šele v zadnjem času življenjske razmere spremenile.

Poskrbljeno bo tudi za prostore za valorizacijo brških vin. In v poslopju bo seveda dovolj prostora za društveno dejavnost, za vaje zbora in drugih skupin, za rekreacijo in športno dejavnost in razne kulturne nastope.

Števerjance sedaj čaka zahtevna naloga. Obljubili so, da bodo marsikatero svojo prosto uro žrtvovali za prostovoljno delo pri preureditvi svojega sedeža.

MARKO WALTRITSCH

Mnenja in želja mladih ob Domicljevem koncertu

Glasba je za mlade pomembno sredstvo medsebojnega zblizovanja in priljubljena oblika kolektivnega kulturnega življenja, ki je pomembno tako za družabnost kot politično in družbeno življenje mladih. V ta okvir sodi tudi koncert slovenskega kantavtorja Tomaža Domiclja, ki so ga nekatere mladinske organizacije skupno priredile konec januarja v Kulturnem domu na Proseku. O koncertu smo sicer že poročali, Tomaž Domicelj je na njem predstavil svojo vrsto glasbe ter mladim spregovoril o ljubezni, o odnosu med moškim in žensko, o družbenih vprašanjih doma in v svetu ter o tistem velikem prijatelju, ki ga ima vsak naš človek rad, to se pravi o Titu. Čeprav ne gre za nikakršno novost na glasbenem področju, niti za kak poseben dovršen način izvajanja, moramo poudariti, da je bil koncert Tomaža Domiclja prva priložnost za tržaško mladino, da se seznani z glasbenim življenjem v Sloveniji. Važnost te pobude pa moramo iskati predvsem v skupnem nastopu številnih mladinskih krožkov, ki je v bivšo proseško kinodvorano privabil nad 350 mladih.

Delovanje mladine v zamejstvu je precej razvejano, fantje in dekleta čutijo potrebo, da se med seboj povežejo ter da svoj prosti čas napolnijo z aktivnostjo in s kolektivnim življenjem. Potreba po aktivnosti in politični angažiranosti ter občutljivost za družbene potrebe sta torej tesno povezani z družabnostjo in s sprostitvijo in ravno tu gre iskati pomen takih pobud, kot je bil Domicljev koncert.

Čeprav je delovanje krožkov in mladinskih odsekov pri posameznih društvih že od nekdaj precej živo in se zadnje čase mladi v mestu in vaseh zbirajo v nove mladinske skupine, je bila to prva pobuda, pri kateri je sodelovalo več sorodnih mladinskih organizacij. Koncert so namreč pripravili mladinski krožki s Proseka in Kontovel, iz Nabrežine in iz Trsta ter mladinski odsek kulturnega društva Rdeča zvezda iz Saleža. K pobudi pa je pristopil tudi mladinski odbor pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi, ki praktično združuje mladinske organizacije na Tržaškem, Goriškem ter v Benečiji ter ima nalogo, da spodbuja in krepi delovanje mladih. MO SKGZ

sam je podčrtal uspeh minule manifestacije ter poudaril, da brez pozitivne družbenega življenja mladih, stikov med posameznimi krožki ter novih oblik kolektivne kulture ni mogoča nobena širša oblika političnega udejstvovanja na mladinskem področju.

Domicljev koncert na Proseku pa je vsekakor le začetek širšega sodelovanja, saj se mladinski krožki in odseki, ki delujejo tako v posameznih vaseh na Krasu kot v mestu, redno sestajajo. Mladinski odbor sam pa je prevzel nalogo, da bo spodbujal širše skupne manifestacije. Prav v teh dneh je v tem okviru potekalo srečanje mladinskih organizacij, kjer so fantje in dekleta razpravljali o bodočem delovanju na kulturnem področju (glasba in koncerti) o skupnem izletu, ki naj bi potekal v okviru štiridesete obletnice OF ter o povezavi z delavskim gibanjem in sicer o možnem obisku nekaterih tovarn in sestajanja s tovarniškimi sveti.

-sp-

● Prešernova proslava

(Nadaljevanje s 1. strani)

ložnostni govor z njegovimi biografskimi podatki, na petje nepogrešljive Zdravljice. Vse to moramo znati tudi prerasti, da bo dan slovenske kulture res prazničen. Našemu človeku mora sleherno društvo pokazati tisto kar največ zmore.

Iskati mora novih poti izven ustaljenih tirnic, iskati mora novo govorico, nove vrednote in kakovost. Naša kulturna društva pokazati živo ustvarjalnost in ne poslušati, slišati in ne poplitenosti, bogastvo in ne revščine. Prešernova proslava ne sme in ne more biti sama sebi namen, ampak krik po novem življenju in iskanju vsega tistega, ki odpira nove dimenzije. Tako iskanje svežih kvalitete lahko pripelje do neslutnih spoznanj o kulturi in kulturnem delovanju. Privede do presnavljanja in modernega pojmovanja. Če bomo znali zadostiti le delu sodobnega utripa življenja, bo praznik dneva slovenske kulture res praznik, ki ga ne bo mogoče zamisliti brez nas.

Tudi v Boljuncu so predstavili knjigo Alenke Rebule - Tute «Raziskava o narodnostnih problemih slovenskih delavcev iz Boljunca»

Z odprtja razstave «Foto - Trst 89» v Trečah

Prireditve v decembru 1980

- od 30. 11. do 5. 12. - v Prosvetnem domu na Opčinah Miklavžev sejem knjig, gramofonskih plošč in kaset
- od 2. do 4. 12. - v društvenih prostorih KD Lonjer-Katinara Miklavžev sejem knjig in plošč
- od 3. do 5. 12. - v društvenih prostorih KD Rdeča zvezda Miklavževa razstava knjig, plošč in kaset
- 6. 12. - Miklavževanja v sledečih društvih: KD Rdeča zvezda, KD Jože Rapotec, KD Prosek - Kontovel, KD Slavko Škamperle v sodelovanju s KD Union ter skavtsko organizacijo, v Slovenskem kulturnem klubu
- 2. 12. - V Slovenskem klubu predstavitev knjige Nož in jabolko ter odprtje razstave «Teh naših 35 let» Marija Magajne
- 3. 12. - KD Slavec v sodelovanju s Kulturno umetniškim krožkom iz Sežane: razstava sežanskih umetnikov v Babni hiši
- 4. 12. - Andres Valdes gost Mladinskega krožka Trst
- 4. 12. - Andres Valdes gost KD Jože Rapotec
- 6. 12. - KD Kraški dom: gostovanje amaterskega odra J. Štoka s komedijo Gospod Evstahij s Proseka
- 7. 12. - KD Slavko Škamperle in KD Union: srečanje z Andresom Valdesom v Podlonjerju
- 8. 12. - v Marijinem domu v Trstu nastop amaterskega odra J. Štoka s komedijo Gospod Evstahij s Proseka
- 8. 12. - Nastop mladinskega pevskega zbora Glasbene matice na tekmovanju v Vittoriu Venetu
- 9. 12. - Slovenski klub: predavanje Alenke Goljevšček na temo Verovanja in miti Slovencev
- 10. 12. - Kulturno združenje Most: predavanje o romanu F. Tomizze «Prijateljstvo»
- 12. 12. - Kulturni večer v organizaciji KD Lipa z nastopom ženskega pevskega zbora V. Vodnik, branjem izvirnih črtic Mime Kapelj ter prizori v narečju iz domačega življenja
- 12. 12. - Mladinski krožek Trst - 1. srečanje posvečeno angleški pop glasbi v 60. letih
- 12. 12. - KD Slavec: gostovanje dramskega odseka SKD Tabor z Melonarjado
- 12., 13., 14. 12. - Mladinski krožek Prosek - Kontovel: otvoritev razstave naivca Claudia Clarija. Nastop moškega pevskega zbora V. Mirk ter harmonikaškega ansambla Glasbene matice
- 13. 12. - SKD Tabor priredi koncert moškega pevskega zbora Fran Venturini
- 13. 12. - SKD Igo Gruden priredi bistrski kulturni večer: sodelujejo moški zbor D. Kette, tamburaška skupina Jelšane, folklorna skupina Jelšane, literarno društvo Ilirska Bistrica ter pianist Matjaž Šajn
- 14. 12. - KD Primorsko: dramski odsek SPD Tabor z «Melonarjado»
- 14. 12. - Nastop moškega in ženskega pevskega zbora Tabor na komemoraciji Pinka Tomazića in tovarišev
- 14. 12. - Nastop ansambla Galebi v Marijinem domu pri Sv. Ivanu
- 15. 12. - Mladinski krožek Prosek - Kontovel: predavanje tajnika SKGZ Udoviča o petletnici o-simskega sporazuma
- 15. 12. - Taborniki RMV: lutkovna predstava Jurček in trije razbojniki
- 16. 12. - Slovenski klub - ogled predstave v Kulturnem domu «Ženski na podeželju»
- 17. 12. - KD Valentin Vodnik: gostovanje lutkovnega gledališča J. Pengov iz Ljubljane s predstavo Petelin se predstavi
- 19. 12. - KD Primorec: koncert rezijanskega kantavtorja Rina Chinesija
- 19. 12. - Nastop dekliškega pevskega zbora Devin ter moškega pevskega zbora Fantje izpod Grmade v ostojni
- 19. 12. - Mladinski krožek Kraški dom: večer z ogledom diaprozitivov o Kraški ohceti
- 18., 20. 12. - Mladinski pevski zbor Glasbene matice na festivalu Kurirček v Mariboru
- 20. 12. - KD Vesna - otvoritev razstave Maria Magajne «Teh naših 35 let»
- 20. 12. - Mladinski krožek Trst: koncert tržaškega kantavtorja Fabia Todera ob spremljavi kitarista Mima Rossija
- 20. 12. - KD Slovenec: amaterski oder J. Štoka s komedijo Gospod Evstahij s Proseka
- 20. 12. - Slovenski kulturni klub: glasbeni večer z nastopom kvinteta pod vodstvom Tomaža Simčiča
- 20. 12. - KD France Prešeren: dramski odsek SPD «Tabor» z «Melonarjado»
- 21. 12. - Tradicionalni koncert godbenega društva iz Nabrežine
- 21. 12. - Zaključna prireditve 200 let šolstva na Tržaškem v Kulturnem domu v Trstu
- 21. 12. - KD V. Vodnik: zimski pohod na Veliko grublo - Kokoš
- 23. 12. - Mladinski krožek Rdeča zvezda: 1. srečanje posvečeno angleški pop glasbi v 60. letih
- 26. 12. - Tradicionalni koncert godbenega društva Prosek - Kontovel, nastop članov amaterskega odra J. Štoka
- 28. 12. - Božični koncert pevskega zbora Marij Kogoj v cerkvi pri Sv. Ivanu

Prireditve v januarju 1981

- od 21. 12. do 31. 1. - V Kulturnem domu v Trstu razstava «Utrinki iz zgodovine slovenskega šolstva na Tržaškem 1846 - 1945»
- 3. 1. - Dekliški zbor Devin in zbor Fantje izpod Grmade: Božični koncert v cerkvi v Štivanu
- 4. 1. - Zveza cerkvenih pevskih zborov: Božični koncert v tržaški stolnici sv. Justa
- 5. 1. - Društvo slovenskih izobražencev: Vinko Beličič - predstavitev Antologije zdomskega pesništva
- 10. 1. in 11. 1. - KD France Prešeren: Kulturni večer z nastopom zbora F. Prešeren, tamburašev ter skupine z veseloigro «Venderig'le na placi»
- 10. 1. - Slovenski kulturni klub: Nadja Magajna - Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni
- 10. 1. - KD Slovenec: Kulturni večer v sodelovanju z osnovno šolo, dramsko skupino PD Primorsko
- 10. 1. - KD Lipa: Kulturni večer ob odprtju temnice
- 10. 1. - KD Rovte - Kolonkovec: dramski odsek SKD Tabor z «Melonarjado»
- 11. 1. - Božični koncert ZCPZ v župni cerkvi v Vipavi
- 12. 1. - Društvo slovenskih izobražencev: Nadškof dr. Alojzij Šušter: Družinska vprašanja na škofovski sinodi v Rimu in po njej
- 13. 1. - Slovenski klub: «Svet v letu 1980»
- 14. 1. - KD Vesna: razprava o problemih mamil, sodeluje novinar Vojmir Tavčar
- 14. 1. - KD Rdeča zvezda: večer diaprozitivov z Damjano Oto o Sri Lanki in Nepal
- 15. 1. - Nastop pevskega zbora Fran Venturini na srečanju z Janezom Vipotnikom in Rudolfom Hribnikom v Kulturnem domu
- 15. 1. - Občni zbor pevskega zbora Valentin Vodnik
- 15. 1. - MKT: 2. srečanje o angleški rock glasbi v 70. letih
- 17. 1. - KD Slovenec: Kulturni večer s sodelovanjem otroškega zbora, moškega in mešanega zbora ter dramske skupine z veseloigro «Dve družini»
- 17. 1. - Koncert TPPZ v Pridvoru
- 17. 1. - KD Igo Gruden: Koncert dekliškega okteta gimnazije Koper
- 17. 1. - Slovenski kulturni klub: filmski večer
- 18. 1. - KD Rdeča zvezda: gostovanje dramske skupine KD France Prešeren z veseloigro «Venderig'le na placi»
- 18. 1. - Mladinski dom Boljunc: v gledališču France Prešeren koncert božičnih pesmi
- 18. 1. - Društvo Slovencev miljske občine in Zveza cerkvenih pevskih zborov: v miljski stolnici koncert božičnih pesmi
- 19. 1. - Društvo slovenskih izobražencev: otvoritev grafične razstave Edija Žerjela in okrogla miza o katoliškem tisku (dr. Kazimir Humar, M. Maver in dr. L. Škerl)
- 20. 1. - Slovenski klub: nastop skupine Il canzoniere triestino
- 23. 1. - Občni zbor SKD Tabor
- 24. 1. - Moški zbor Vesna: celovečerni koncert v Ljudskem domu v Križu, sodeluje dekliški zbor Vesna
- 24. 1. - MK Prosek - Kontovel, MKT, MO Rdeča zvezda, MK KD Igo Gruden, MO SKGZ: Koncert kantavtorja Tomaža Domiclja
- 24. 1. - KD Slovenec: ponovitev kulturnega večera iz dne 17. 1.
- 24. 1. - KD Primorsko: odprtje razstave slik Demetrija Čaja
- 25. 1. - Revija godb v priredbi ZSKD v Kulturnem domu v Trstu
- 25. 1. - SKD Tabor: koncert božičnih pesmi v izvedbi Zveze cerkvenih pevskih zborov
- 26. 1. - MK Rdeča zvezda: 2. srečanje o angleški rock glasbi v 70. letih
- 26. 1. - Slovenski dijaški dom: Premiera baletne pravljice Sneguljčica in sedem palčkov v Kulturnem domu
- 26. 1. - Društvo slovenskih izobražencev Saša Martelanc: predstavitev dnevnika Antona Kufola
- 27. 1. - Slovenski klub: predstavitev nove knjige Alenke Rebule - Tute
- 28. 1. - Občni zbor KD Valentin Vodnik
- 30. 1. - SKD Tabor: odprtje razstave najnovejših del Roberta Hlavatyja
- 30. 1. - KD Rovte - Kolonkovec: «Žene iz Brega se predstavljajo s petjem, šaloigro in lutkami»
- 31. 1. - Društvo Slovencev miljske občine: gostovanje dramske skupine KD France Prešeren z veseloigro «Venderig'le na placi», sodeluje pevski zbor Jadran

RAZGOVOR Z NAŠIMA PREŠERNOVIMA NAGRAJENCEMA

Jože Babič: Nikakor še ne nameravam povleči črte pod delo, ki ga opravljam

— Prešernova nagrada za življenjsko delo je najvišje družbeno priznanje, ki ga lahko doseže slovenski kulturni delavec. Kako ti je ob njem in kaj ti pomeni?

— Človeku je, vsekakor prijetno, ko ga takole počastijo, toda v nadaljevanju tega občutja je vsaj pri meni tako, da nikakor ne nameravam potegniti črte pod delo, ki ga opravljam. V meni je vedno toliko izziva, da sem tudi ob tem prazniku sredi delovnih priprav za nekatere projekte, ki me bodo vezali vse leto. Iz tega sledi, da je v meni ob sprejetju tega priznanja, ki je namenjeno kot priznanje za prehojeno pot, tudi nekakšno začudenje, da je čas za tako vrednotenje že nastopil...

— Kdor te pozna, se tvojemu začudenju ne čudi. Vprašanje, ki ti ga zastavljam, zato tudi ne namerava zločiti obdobja tvoje ustvarjalnosti. Toda taka nagrada je vendarle tudi priložnost, da se človek ozre na prehojeno pot, se posebej na vzgibe, ki so ga potisnili nanjo.

— Seveda je to priložnost, da se človek ozre na tej dolgi gledališki poti in ob tem mu nehoti stopijo dolocena obdobja nekako bolj v ospredje, bolj se mu odprejo v njegovi zavesti. Toda najbrž ne morem mimo samega začetka. Ta je povezan z nemirnim obdobjem, ki je obvladovalo leta moje mladosti tik pred vojno ali vsaj v slutnjah neizbežnega spopada med družbenimi protislovji. V gledališču je to prišlo do največjega izraza v moji uporabi Golouhove "Križe" v mariborskem predmestju leta 1937. Tega se tudi zategadelj spominjam, ker mi je ob 40-letnici tega dogodka mariborska Drama omogočila, da isto delo vnovič postavim na oder. Tako so se na izjemno način lahko vzpostavili ob teh dveh uprizoritvah tokovi sprememb gledališkega izraza in nove družbene stvarnosti. In v tej luči bi tudi lahko opredelil svojo lastno pot, ki je ob romantične zagnanosti in vere v možnost, da bi gledališče lahko pomagalo spreminjati svet, prišlo do velikega bolj zrelega spoznanja, da je spreminjenje svet svet, ki terja spremembo gledališča.

— In kdaj si prišel do tega spoznanja?

— Razmeroma pozno. Vmes je bilo še popolno zaupanje v veliko funkcijo gledališkega dela, ki sem ga lahko prav v Trstu uveljavljal ali doživljal verjetno tudi zato, ker je ta prostor v letih po osvoboditvi iskal svojo socialno, narodno in družbeno identiteto. vsaj kar zadeva našo narodnostno skupnost.

— Ali na iz tega, kar si pravkar povedal, povzamem, da je tržaško razdobje tvojega dela v tebi tako močno zasidrano, da se imaš bolj za zamejskega gledališkega delavca kot pa za splošno-slovenskega?

— Tako zastavljeno vprašanje je zdaj bolj kritično, kot bi lahko bilo še pred nekaj leti. Bom poskušal razčleniti. Čeprav sem časovno in tudi materialno največ svojega gledališkega dela opravil v tržaškem prostoru, sem bil ves ta čas vezan tudi s širšim slovenskim prostorom. Ta povezava je prihajala do izraza izrazito zgolj v strokovnem delovanju, pa naj tukaj omenim svoj beg k filmu ali preizkušanje sposobnosti v drugih gledaliških ansamblih ali pa celo v organizacijskem formiranju novega gledališča za severnoprimorsko regijo v Novi Gorici. Vse to krojenje ali kolobarjenje je imelo svoj center vendarle neprebitno v Trstu in je bilo pogosto tudi velikokrat neugodnim polemom za moje delo v samem Trstu, ki se jim človek v življenju očitno ne more izogniti in prihaja zato lahko tudi do krajsih ali tudi daljših umikov.

— Pa mi vendarle nisi jasno odgovoril: se čutiš zamejski ali ne?

— Ali naj ti za to vprašanje odgovorim recimo z dejstvom, da je predlog za podelitev tega priznanja prišel iz sveta Drame SNG Maribor? Zame pač pomeni to, da lahko svoje zamejsko razširimo do roba slovenskega narodnega prostora. Kljub vsemu sem v tem, tržaškem prostoru, doma. Sem se začel po vsakem delu, ki ga opraviš kjerkoli zunaj in svojo pripadnost temu prostoru lahko dnevno ugotavljaš v sosesčini, kjer stanujem, v Ul. Settefontane, kjer se srečujem z ljudmi ulice in se takorekč z vsemi poznam. Ne morem si kaj, samo tu sem v venici doma, kraj, povsod sem tujec.

— Tvoja navezanost na tržaški gledališki življenjski prostor je torej velika, zdaj se mi — iz tvojih besed — skoraj usodna. Odkod ta navezanost, kje so njene korenine?

— Nedvomno v prvih otroških letih, ko sem z družino moral emigrirati iz Trsta, ko je oče — delavec v ladjedelnici — bil ob službo. In potem v otroških letih v Mariboru, ki so v moji zavesti ostala eno s tisto čudno povezanostjo primorskih družin, ki so se obiskovale in ko je med njimi neprestano tekla beseda o Primorskem in o Trstu. Pripovedovanje staršev in znancev je lebdelo nad vso mojo mladostjo do take mere, da sem se na štajerskem vedno čutil kot trenutni gost. V meni je utrjeval občutek večvednosti, da sem namreč tudi jaz delček velikega mesta ob morju, o katerem mi je pripovedovala mati, njegovih svetlih

trgovin in ulic, da pripadam istemu prostoru, ki je zapolnjeval moje sanje.

— In ko je razvoj dogodkov pripeljal do tega, da sem se lahko vrnil, je zame to pomenilo, da sem se vrnil domov. Toda sočasno z resničnostjo je trdo in tista skorajda pravljica podoba mojega sanjskega Trsta je kmalu sploh nela. Vendar mi je povratek nudil izredno možnost, da sem delal v taki ustanovi kot je gledališče, ki je že zaradi svoje vloge in zaradi tesnega stika s slovenstvom prekrilo tisto resnično podobo protislovij tega mesta do take mere, da dolga leta nisem čutil nobene potrebe, da bi prestopili narodnostne meje.

— Je ta naš prostor s svojo specifično, s svojimi protislovji, o katerih si pravkar govoril, pa tudi s svojo križnično geografsko pozicijo bil pomemben tudi za tvojo umetniški razvoj, za formiranje tvojega odnosa do gledališča?

— Nedvomno je to dolgo življenjsko obdobje v tej sredini odlično izobiljkovalo tisti del mojega razmišljanja, ki je v zvezi z gledališko estetiko, ker je ta prostor enostavno bolj na prepihu evropskih in svetovnih tokov. Ker je bil posebno pred leti močnejše povezan s svetovno konfrontacijo kot pa domovina, je dajal tudi več možnosti za nova spoznanja. Ker sem tudi del študijev opravil v obliki izpopolnjevanja še v Rimu in Milano, so ta nova spoznanja v meni živela naprej in zastopila dovolj uspešnih, da sem bil v evropskem gledališču, kot pa če bi vse svoje delo koncentriral v enem izmed tradicionalnih slovenskih kulturnih centrov. Zdi se mi, da so bila tudi obdobja, ko je bilo lažje prisluhniti širšim potrebam oziroma ugotoviti valovno dolžino gledališkega občinstva v Trstu in okolici in je zato prišlo do nekakega recipročnega soglasja med gledališčem in publiko. Res pa je, da bi lahko zdaj veliko natančneje ovrednotil tiste pojave, ki gledališko občinstvo oddaljujejo in zmanjšujejo interes za gledališče. To so določeni socialni pojavi v življenju prebivalstva, ki jih izpostavljajo politika ali pa ekonomija.

— Kljub tej tvoji zraslosti s Trstom pa ugotavljam, da si v zadnjem času bolj redek gost — režiser v našem slovenskem gledališču. Vemo da si svobodno režiser in da je tvoja odstopnost najbrž posledica tvoje angažiranosti v drugih slovenskih gledališih. Je tako?

— S tem je pa tako, da ima

to vprašanje svojo dialektiko. Lahko je tako kot praviš, da sem dosti drugje in sem manj doma. Jaz bi obrnil, da je tako, da sem manj doma in zato več drugje. Dotikava se vprašanja, ki je verjetno v zvezi z organizacijskim in tudi izraznim razvojem Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Znano je, da je z velikanskimi težavami bilo izvršeno vračanje v finančno in organizacijsko strukturo italijanskega gledališkega prostora. Vse to ni ostalo brez posledic, ki jih lahko vsaj nekaj takoj ugotovimo. Ansambel je iz mladostnega, spontanega in radoživega opravljanja svoje skorajda misije, postopno postal subjekt s sindikalnimi pravicami, s svojim trdnim delovnim urnikom in je svojo ustvarjalnost iz nekega spontanega navdušenja uokviril v neke trdnjše oblike. Pri tem pa se na žalost ni posrečila njegova naravna obnova in kadrovska pomladitev.

— Da v tako dolgotrajnem obdobju sodelovanja nastanejo tudi različna gledanja na gledališko poslanstvo in na različna vrednotenja doseženih rezultatov, je seveda naravno. Zato bi tudi lahko menil, da je naravna želja novega vodstva gledališča, da poiskuje izvirne in nove možnosti za gledališke manifestacije. In ko zdaj ob tej priložnosti ugotavljam, da pri realiziranju teh novih ciljev ni bilo čutiti želje po medsebojnem sodelovanju, se s tem nikakor ne bi hotel opredeljevati ali spuščati v oceno tega, kar nam naše gledališče sedaj nudi.

— To seveda tudi ni namen tega našega razgovora. Zanimiva pa bi bila tvoja ocena današnje splošne ravni gledališč na Slovenskem bodisi v odnosu do evropske ali svetovne ravni, bodisi v odnosu do preteklosti slovenskega gledališkega samega. Govori se o krizi gledališkega izraza, o izrobovanju in izgubljanju plemenitosti v njem, o obdobju tipanja za novim, še nedognanim. So to le izgovorjanja in kaj je na tem?

— V slovenskem gledališču lahko z rezultati zadnjih let ugotovljamo na eni strani izredno pozitivne premike. Končala se je mučna kriza v ljubljanski Drami. Danes je to ponovno konsolidiran ansambel vsaj do take mere, da so uprizoritve gledališča vzemirjive, predvsem pa na zelo visokem umetniškem nivoju zaradi koncentracije vsega slovenskega igralskega potenciala. Kljub temu je uspešno napredovalo tudi v širšem prostoru, ki ga ne bomo imenovali provinca, čeprav v nekaterih krajih ta manjvrednost

ni občutek še vedno hromi polno ustvarjalnost. V tem prostoru vidim prav tako repertoarno in izrazno ustvarjalnost, ki se je celo uspešno tematsko profilirala. Tako je Celjsko ljudsko gledališče na poziciji trenutne avantgarde na Slovenskem. Mariborska Drama je razvila izjemno produktivnost in med vsemi slovenskimi gledališči uspešno razširila tudi konvencionalne plasti obiskovalcev na nove, predvsem na mladino kmečkega, delavskega in študijskega prostora. Nova Gorica je v zadnjem obdobju utrčila kadre in razširila ansambel z mladimi absolventi. Rezultati so v zadnjih sezonah že vidni, saj se nekatere njihove uprizoritve uvrščajo kot enakovredne v slovensko poprečje.

— Po tem prerezu bi treba vendarle nekaj reči tudi o našem tržaškem slovenskem gledališču...

— Mi v Trstu preživljamo neko zatise. Sezona kliče po veliki uprizoritvi. Bila je programirana.

Vprašanja podal J. Koren

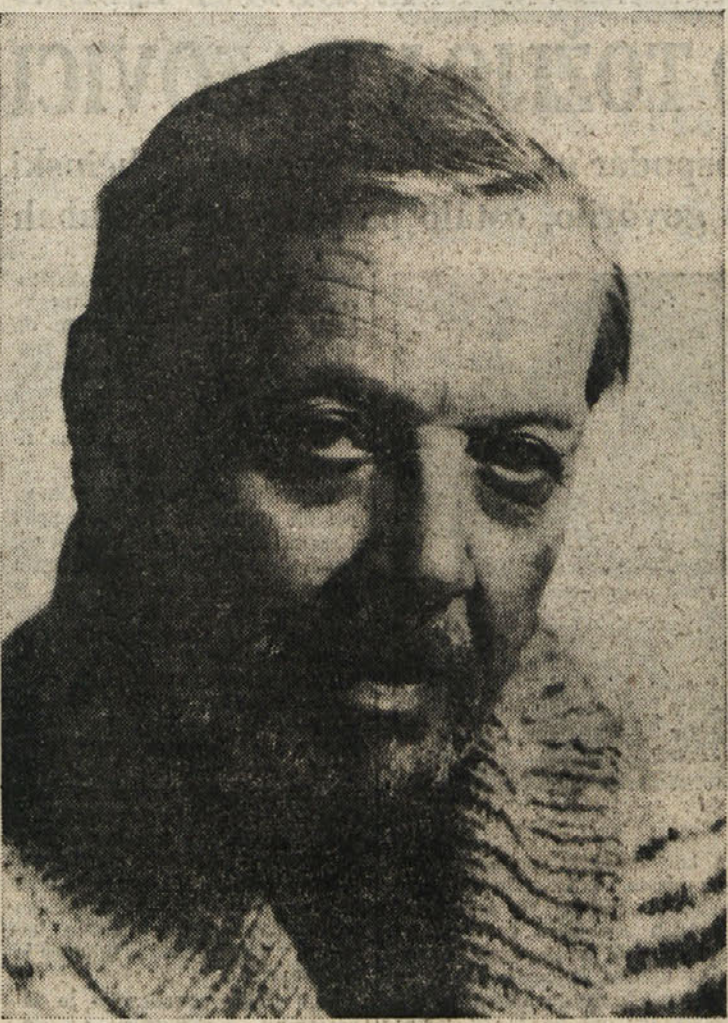
(Nadaljevanje na zadnji strani)

Marko Kravos: Ni poezije brez neposrednega stika z vsakdanjostjo

— Ali je poezija v današnjem svetu še smiselna, družbeno veljavna?

— Najbrž je, če pa se na Slovenskem vsak drugi z njo ukvarja, če se pa filozofi, kritiki, včasih poli-

tiki tako kregajo ob njej. Nekateri, in vse več jih je, jo celo berejo ali poslušajo!

— Marko Kravos pesnik in Marko Kravos človek v vsakdanjem ni skrbni, s svojim poklicem z občeločloveško borbo za vsakdanji kruh. Kako združuješ v sebi ta dva pola?

— Treba se je sprijazniti s tem, živeti skladno kot živimo med dnevom in nočjo, med rojstvom in smrtjo, med svobodo in utajenostjo. Kneza brez drugega pač ni. Ni telesa brez duha, pa tudi obratno. Ni poezije brez neposrednega stika z vsakdanjostjo, delom, ljudmi, kruhom. Če pa imamo svoje delo za golo službo, je morda res nekoliko drugače: pa pri meni hvala bogu tega ni. Po drugi strani ni tudi ni ob muh sanjske misli, da bi bil pesniški poklic samozaden, da bi se lahko skel predajali za umnemu, čutno-čustvenemu, pa problemom pesniške sporočilnosti, odnosa med stvarnostjo in absolutnim... Pri tem pa bi bila huda nevarnost, da zdrsneš med estro-stokrajno duha ali med strotes — odvisneže in zajeđale.

— Kakšen je tvoj odnos do našega okolja in kako to okolje sprejema sporočilo pesnika. Si tu doma, res doma?

— Odnos med družbo in ustvarjalcem je vedno nekoliko napet, ali raje dialektičen. Kakor me konkretna situacija stimulira, izziva, tako me tudi požira, zamejuje. Vsekakor pa ne želim čutiti in ne čutim svojega okolja samo kot tuj, sovražni element, kar je zadnja desetletja običaj v slovenski literaturi. Med ljudmi sem doma, toliko bolj, ker sem mesten človek.

Res pa je tudi, da je naše življenje hiša z dvema bivanjskima prostoroma: eden je za človekovo intimno življenje (zaželjeno je, da to ni spalnica), drugi za človeška razmerja (za katerega tudi ni prav, da je javni hodnik). Pred hišo je še tudi vrta — zaradi stika z naravo, zaradi pomirjujočega razmerja od časa in minljivosti, do kozmosa. Seveda si mora vsak to svojo hišo udanostiti, si jo napraviti za dom. To pa je predvsem vprašanje čustvenih energij, ki jih je treba venomer usmerjati v ta dom, v hudem in dobrem.

— Prejel si nagrado Prešerno-

vega sklada. Je ta nagrada potrdilo tvoje umetnosti? Ali ti pomeni samozadovoljstvo in končno postajo?

— Prešernova nagrada je družbeno priznanje, ob katerem se posameznik počuti precej nelagodno: zakaj zdaj, zakaj jaz in ne oni? Ob tem pa tudi pestujem misel, da družba le rabi moje delo in da se je treba temu delu posvetiti še z večjo zbranostjo, z več energijami in časa. Ker je to moj osnovni poklic! Morda se bom tako tudi laže otresel (eno) dnevnih javnih obvez.

— Kako je s tvojimi zamislimi, načrti in željami?

— Izziva me možnost humorja, smeha v poeziji. Pa nizki, telesni črevesni predeli človeka. Fantastika in magija. Rad bi, da bi kdaj te prvine zaživele v skladnih, politoničnih pesniških organizmih. Poskušam tudi s pripovedno pesniško strukturo. V predahli imam gledališko zasnovo, pa osnutke pravljice za odrasle.

— Kaj je ironija?

— To je vidik čarnosti do naših občutkov, do lastnih razumskih in etičnih zaznav in konfliktov. Preprosto, po ljudsko, se temu pravi: «Nobena juha se tako vroča ne pije, kot se skuha!»

— Kaj je prijateljstvo?

— Stvar ni enostavna, prevelika je, da bi trajala, posebno v našem nevrotičnem času. Recimo, da je to stimulativna ugašitev s kako osebo glede glavnih vprašanj človeka in časa, glede življenja in življenjskega stila.

— Česa se najbolj bojiš?

— Bojim se, vsak dan znova, da ne bi bil več sebi podoben, da ne bi imel več dovolj notranjih energij, ki vzdržujejo v meni osebo frekventno, napetost. In ki mi omogočajo svobodo, delo, veselje, radovednost za jutri.

— In še zadnje — kaj si želiš od prihodnosti?

— Same prihodnosti ni. Čas je nit, današnji dan je živkino uho, v katerega sta vstela dva konca, preteklost in prihodnost. S to nitjo bi rad izvezel svoj prti za na mizo, za na posteljo, za plenice in za v grob — da bi me nenehno povezoval s svetom živih.

Vprašanja postavil Marij Čuk

«POEZIJE AVTORJA FRANCETA PREŠERNA»

Začetna pot najlepše slovenske knjige...

«Poezije avtorja Franceta Prešerna» je gotovo najlepša in verjetno tudi največkrat ponatisnjena slovenska knjiga, katere pa ni takoj po svojem izidu l. 1847 nastopila tisti zmagoslavni pohod med slovenski narod, kot ga je doživljala pozneje. Treba je namreč vedeti, da je bilo tedaj branje knjig s posvetno vsebino še zelo redek pojav med našim ljudstvom.

Počakati je bilo treba še nekaj časa, da je dorasel novi rod, ki se je nazet novega, svobodnejšega duha, in šolan v domačem, materinem jeziku začel zanimati za kulturni razvoj svojega naroda. Ti novi predstavniki slovenske kulture so spoznali veličino in lepoto Prešernove pesmi. Spoznali pa so tudi prazno, a tedaj zelo upoštevano pesem Koseske, ki so ga posebno Bleiweisove «Novice» proglasile za «mojstra naših pevcev». Nastopili so proti taki krivični oceni in z Jurčičem, Levstikom in Stritarjem na čelu, po vsej pravici, postavili Prešerna na prvo mesto, kjer je tudi danes.

V zadnjih letih svojega življenja se je Prešeren bavil z mislijo, da bi zbral svoje pesmi, ter jih izdal v knjigi. Spomladi 1846 je imel pesmi, ki jih je določil za objavo, urejene in sredi maja je potožil praprošno na pristojni urad za tiskovno dovoljenje, priložil je dva enaka rokopiisa izdoda, kot so zahtevala pravila. Prošnja je bila sprejeta s pripombo, da mora pesnik izpustiti iz zbirke kar je cenjena črtala. Ta je namreč poleg nekaterih manjših besedil črtala tudi 3. kitico «Zdravljice», ker je cenzor v besedilu: «Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo; / otrok kar ima Slava, / vsi naj si v roke sežejo...» videl preveč slovanskega duha. In ker je iz preidnosti še sam izpustil kitico, kjer pravi: «V sovražnike z oblakov / rodu naj naš ga trešči grom...» Prešeren tako okrnjene pesmi ni hotel objaviti. Zato v prvi izdaji «Poezij» te znamenite napitnice ni.

22. julija je bilo dostavljeno dovoljenje za natis njegove knjige. Istega dne pa je Prešeren prejel tudi obvestilo, da je imenovan za samostojnega odvetnika v Kranju.

Res, kar prijetno naključje za precej nesrečnega pesnika!

Ko so bile zadeve s cenzuro urejene, se je Prešeren dogovoril z založnikom Blaznikom za natis «Poezij». Blaznik je začel takoj z delom ter dotiskal naročenih 1200 izvodov knjige sredi decembra 1846, ki pa nosijo letnico 1847.

Prodaja «Poezij» ni bila ravno razveseljujoča, ter je bilo do pesnikove smrti, dve leti pozneje, kot se je pisalo do pred nedavnim prodanih komaj 33 izvodov, kar pa je napočna tridlet, kot so dokazale novejšje raziskave. Po teh ugotovitvah je do tedaj bilo prodanih okrog 450 izvodov. In nekaj pred izdajo znanega ponatisa l. 1896, je bilo neprodanih le še okrog 190 izvodov.

***

Približno dve desetletji po izidu prvih «Poezij» so se Levstik, Jurčič in Stritar dogovorili, da pošljejo Prešernovo novo izdajo, že bolj težko dosegljive Prešernove knjizice. Za ponatis se je prvi zavezal Jurčič, ko je l. 1865 na Dunaju prišel v stik s Stritarjem ter mu predlagal, da bi na novo izdali Prešernove Poezije. Stritar naj bi napisal uvod, v katerem bi podrobno razložil pesmi in tudi pesnikovo življenje. Levstik pa posodobil nekoliko zastarelo Prešernovo slovenščino (a je pa v tem nekoliko pretraval).

Tako je ta slavna trojica slovenskih knjižnikov v skupnem sodelovanju l. 1866 izdala znano drugo izdajo Prešernovih pesmi in ji s tem utrla pot med široke sloje slovenskega naroda. Stopile so v vse slovenske domove, v srce slehernega Slovence. Sledile so nove izdaje, ki po številu zdaleč presegajo ponatis katerekoli druge knjige našega slovstva. Kolikor mi je bilo možno izslediti, je do sedaj nad 35 ponatisov, kar priča o nenehnem in naraščajočem zanimanju za to najlepšo slovensko knjigo, za katero še vedno veljajo besede, ki jih je zapisal Stritar v svojem znamenitem uvodu v izdaji pred 115 leti:

«Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo, kako so gospodari iz izročeni talenti; kako se je vsak po svoje udeležil vseljne, človeške omike; smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobnimi bukvicami, katerim se pravi: Prešernove poezije.»

LADO PREMUR

Z otvoritve razstave Silvestra Komela v tržaškem Kulturnem domu

RAZGOVOR Z AVTORJEM MILKOM BAMBIČEM OB RAZSTAVI V KRIŽU

Plakati kot umetnostna zvrst

Milko Bambič je, po razstavi na Opčinah, razstavil svoje polnoje plakate tudi v Kulturnem domu (Albert Sirk) v Križu. Ker gre za svojevrstno razstavo, pomembno predvsem kot dokument prvih popovnih let na Trzaskem, smo posilili umetnika za priložnostni razgovor.

— V letih, ko se je v Trstu vodila takorekč vsak dan bitka za demokracijo in državno pripadnost Trsta, si narisal veliko števil transparentov in slikarsko-dekorativno uredil nekaj velikih kulturno-političnih razstav in prireditvev. Toda šele ta razstava tvojih plakatov v Križu (in še prej na Opčinah) dokazuje, da si bil res polno angažiran v tej dejavnosti. Odkod pobuda zanj?

— Razstava je pravzaprav z novimi lepki izpopolnjeni del mo je nedavne antološke razstave. Sicer pa take razstave na zahodu, kot pravimo, niso nobena novost in zbirateljska strast lepakov v svetu mrzlično narašča. V Parizu obstaja že dolgo velik muzej lepakov iz vsega sveta, kjer pa ne vidiš naših. Lani sem vam poročal o razstavi v Grand Palaisu češkega slikarja Muche, ki je evropsko zaslovel že pred osemdesetimi leti! Ravno zaradi svojih umetniških lepakov. Očitno se le pri nas ne polaga važnost za to zvrst umetnosti. Edini, ki jo je

resno misliti, da bi se s tem ukvarjal?

— Že pred dobrimi petdesetimi leti, ko so se s Černigovom udeležili razpisa za lepak motorne ladje «Saturnus». Prej so bili mi lepki umetniki za gledališke in športne prireditve, za plesne in slično.

— Kje so torej prvič javno videli tvoje plakate?

— Kot se to čudno zdi na Hrvaškem. Ko sem po svojem prisilnem odhodu v Jugoslavijo pri-

šel risati za «Jutro» in soustanovil z urednikom «Domovine» Omladinem satirni list «Skovira», sem ugotovil, da me oboje ne dobiti. Pa me je, žal nesoladni Janko Pogačar prepričal, da sva v Zagrebu ustanovila podjetje «Reklamografika». Takrat, leta 1929, sem bil tudi prvi slovenski slikar, ki se je posluževal brizgotiska.

— Znano mi je, da si bil nekaj časa tudi reklamni svetovalec pri tržaški tovarni čevljev

(Nadaljevanje na zadnji strani)

PUBLIKACIJA DEMOKRATIČNE ZVEZE JUŽNIH SLOVANOV NA MADŽARSKEM

LJUDSKI KOLEDAR 81 PORABSKIH SLOVENCEV

Prav ko se je iztekel januar, mi je po pošti prišel v roke koledar, v katerem so tudi porabski Slovenci lepo zastopani. Slovenska manjšina na Madžarskem (okoli 5000 ljudi) nastopa povsod s hrvaščino in srbsko manjšino (vse tri manjšine skupaj štejejo okoli 100.000 ljudi) v okviru Demokratične zveze Južnih Slovanov na Madžarskem in ta zveza tiska vsako leto trojezični koledar, ki je hkrati lepa priča življenjskosti teh manjšin in skrbri državnih organov na manjšine. Na 272 strani, kolikor jih obsega bogato ilustriran koledar, jih je kar 33 v slovenščini.

Mimo političnih spisov (XII. kongres Madžarske socialistične delavske partije) in poročil o razvoju dobrih sosedskih vezi s SR Slovenijo (Stiki porabskih Slovencev s sosednjo Slovenijo; Sodelovanje med Visoko pedagoško šolo v Szombathelyu in Univerzo v Mariboru; Študiranje v Ljubljani) nas seveda zanimajo v prvi vrsti članki in podatki, skozi katere lahko razberemo, kako živijo in s čim se ukvarjajo ljudje v sedmih slovenskih vaseh ob Rabi. Nekaj člankov je posvečenih gospodarskim problematikam (Razvoj kolektivnega kmetijskega gospodarstva v Porabju; Godno gospodarstvo v Porabju) in delovnem vsakdanju (Slovenski delavci v monostrski opekarni), sorazmerno največ prostora pa je posvečenega ljudski kulturi in kulturnemu udejstevovanju.

Če naj se v tem bežnem poročilu dotaknem le vidnejših trenutkov v kulturnem življenju porabskih Slovencev, moram na prvem mestu omeniti pevski zbor «Avgust Pavel» na Gornjem Seniku; po štiri-

desetih letih obstoja je ta zbor kar se dá živahen, nastopa doma in na tujem, snema domače ljudske pesmi; njegov vodja Andrej Čabaj zbira te pesmi in jih s svojim zborom ponese v svet; eni je objavil tudi v tem koledarju, z notnim in besednim tekstom:

Pravo sem ti dostokrat,
ko sem prišlo k tebi spat:
Ne oženi se, ne oženi se,
je počakaj ti mene.
Nej si štela čakati
pa si se oženila:
zdaj oženjena si in žalostna,
jaz pa ledi in vesel!
Jaz pa, kamorkoli grem,
ljubčo najdem, kakšno ščem,
se enkrat lepo, devetkrat jakšo,
kar si ravno ljubčica ti.

Za svoje dolgoletno delo je zbor bil pred kratkim odlikovan z Redom za socialistično kulturo doma in z Gallusovo zlato medaljo v Sloveniji.

Za zborom izvem za del folklorne skupine iz Sakalovec, ki živi že deset let, za prizadevanja mladih glasbenikov iz Dolnjejske Senik, Sakalovec in Slovenske vasi, ki jih vodi Ladislav Korpić, izvem še o dramski skupini iz Števanovec, o folklornem ansamblu iz Slovenske vasi, ki so ga ustanovili l. 1978, o osrednjem slovenskem narodnostnem ansamblu «Porabje», ki je nastal po združitvi vseh manjšinskih skupin, in o načrtih za bodočnost. In vse to nikakor ne predstavlja znamenja mrtvila, temveč izpričuje zelo živahno delo ljudi v sedmih majhnih slovenskih vaseh na Madžarskem.

Obšel bom književne prispevke in štiri strani vsakovernega družila «Za učence», obšel bom tudi članek, ki se ustavlja ob «Položanju in nadaljnjih naglah na področju izobraževanja pedagozov», da se raji ustavim ob «Prvi radijski oddaji na slovenskem jeziku». Tu izvem, da je bila prva oddaja v slovenščini na Madžarskem radiu v studiu Györu 27. maja 1979. S tem se je izpolnila želja porabskih Slovencev, ki so uvedbo slovenske oddaje prosili na VIII. kongresu DZSJ. Po pobudi Demokratične zveze Južnih Slovanov na Madžarskem oddaja zdaj Radio Györ redne slovenske oddaje: poročila v knjižnem jeziku in narečne reportaže o življenjski stvarnosti porabskih Slovencev: «Na to bi radi opozorili ljudi — piše Marija Kozar — s tem, da živimo v isti oddaji oba tipa slovenskega jezika. Dejstvo, da porabski Slovenci slišijo svoj jezik po radiju, pa zbija v njih občutek enakopravnosti.» V tem članku je govor tudi o načrtu za šolske oddaje v slovenščini ter o izdajanju kaset s posnetkom teh šolskih oddaj.

Ljubitelji ljudskega izročila pa bo zanimalo poročilo Irene Pavličeve o «Tretjem južnoslovenskem poletnem etnografskem in krajevnem zbiralnem taboru». Pri ti dejavnosti nas Slovenci na Madžarskem potolčejo: «Naša dolžnost je, da ohranimo svojo kulturo za bodočo generacijo. Zbiramo in posvečamo tej dejavnosti vse svoje duševne moči, da bodo naši vnuki, potomci lahko ponosni na nas.» Finančna sredstva za tabor je zagotovilo Ministrstvo za kulturo.

Želi kdo izvedeti kaj več o živahnih in delavnih Slovenceh v Porabju? Ljudski koledar '81 si lahko ogleda v tržaški Narodni in študijski knjižnici.

PAVLE MERKO

počastitev spomina g. Danila Klavna darujejo za KD Slavko Skarmarčič, Nadja in Aldo Pettrossio 0,000, ter Sergij in mama Zajec 0,000 lir.

V počastitev spomina Stanka Pertota darujejo za TPK Sirena Pina in Milivoj Pertot 10,000, Olga Konec - Zeri 10,000 ter družini Janovič in Portograndi 20,000 lir.

Nameste cvetja na grob prijatelja Stanka Pertota daruje Dušan Kosuta z družino 30,000 lir za SZ.

V spomin na Pavla Sedmaka daje sorodnik Marjo Milič s Proke 20,000 za SD Polet, 10,000 za D Primorje, 10,000 za pevski zbor Vasilij Mirk in 10,000 lir za tržakiški časopis Delo.

V spomin na prijatelja Ninota Pertota darujeta Marieta in Vasilij 0,000 lir za SD Kontovel.

Nameste cvetja na grob Josipine Pupis iz Tomajda darujeta Mara Jenda in maba 25,000 lir za osnovno šolo P. Trubar v Bazovici.

Ob obeltnici odhoda v partizane Ivaka Emila Zobca (Boljuence 153) daruje družina Hrvatci (Boštv 27) 0,000 lir za sekcijo VZPI - ANPI Boljuence.

Nameste cvetja na grob Marije Jencelč vd. Zagar darujejo sosedje 0,000 lir za SD Jarja.

Ob obeltnici usmrtni tuc. Marjana Stoka v Stojah pri Sežani darujejo sekcijo KPI K. Stare Pertot. Marjo in Dragica Zagarja 20,000, Alojz Kapun 10,000, Vida Menuncci 5,000 in Marjo Punar 10,000 lir.

matico.

V spomin na Ninjo Pertota darujejo Mariela, Angela in Lojze Cijak 30,000 lir za Dijsko matico.

● **Plakat**

(Nadaljevanje s 7. strani)

«Pekos. Torej so tvoji lepaki le viseli tudi po Sloveniji?»

— Ne samo po Sloveniji, po vsej Jugoslaviji, ko sem izdelal v letih 1931-32 za Radensko vodo napis ter dva lepaka in oglašne risbe. Tudi znamenita Tri srca so nastala že takrat...

— O plakatih, ki jih zdaj razstavljaš, je v Delu znani kritik. Janez Mesesnel zelo pozitivno poroča. Poleg plakatov politične vsebine imajo na razstavi tudi dva osnutka za plakat tržaškega velesejama. Ali se potem nisi več udeleževal v trgovski reklami?

— O temraje ne govoriva. Ko sem se nekoč udeležil razpisa Beltramove konfektne firme, me je to stalo 40,000 lir. V tistih povojnih letih je bilo Slovencu v Trstu pač težko uspeti. Mislim, da je zamisel tržaške belebarda, ki obijena simbole industrije in trgovine, še vedno aktualna. Sicer pa je tudi soznanje na naših razstavih, da plakati pridajo družini. Tako deluje še šlo celo da sem ob neki priloiki odklonil drugo nagrado, ali pa takrat, ko je skoraj nastal škandal, ker se neka ženska ni držala monsen jamega

**PRISPEVAJTE ZA
DIJAŠKO MATICO**

mi anekdotami, ki sem jih doživljal ob barantanju s predvojnimi

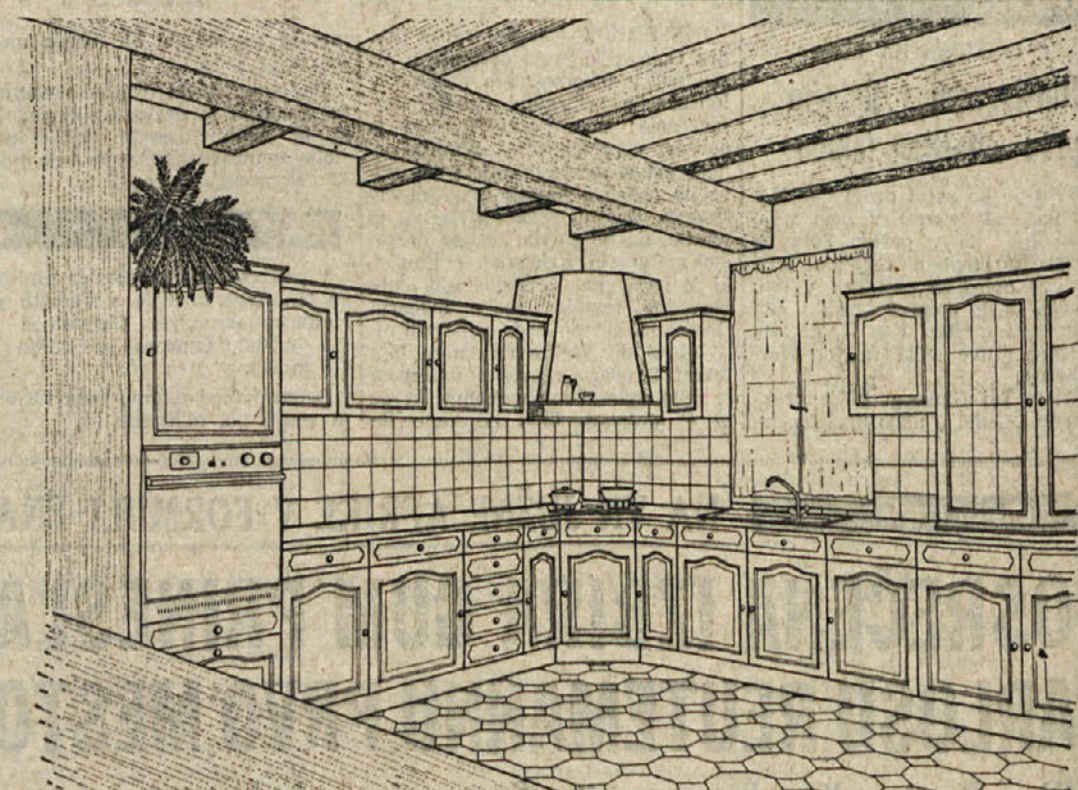
OSMICO nadaljuje Robert Filipan	BOLE Anton je odprl osmico pri	SANITARIJE
Mavhinje.	Piščancih. Toči belo in črno vino.	

KERAMICNE PŁOŚCICE
SANITARIJE

nuova **silan**
TREVIRA®
2000

do 28. februarja

TRST - Drevored XX. septembra 16 - Telefon 730298

Za oblikovanje vašega stanovanja potrebujete:

**praktično, solidno,
izbrano, kakovostno
in poceni pohištvo**

EDI MOBILI

TRST Ul. Baiamonti 3 — telefon: 820766
Ul. Di Vittorio 12 — telefon: 813301

Zastopnik kuhini **moreluzzo**

KAMINI

KOPALNE KADI

PLOŠČICE

PREPROGE ZA KOPALNICO

KLINKER

SANTARIJE

PLOŠČICE

KERAMIČNE VAZE

KABINE ZA PRHO

ZAVESE ZA KOPALNICO

FLORENTINSKA OPEKA

SANTARIJE

KAMINI

KLINKER

ARMATURE

KADI ZA PRHO

PLOŠČICE

KERAMIČNE VAZE

PLOŠČICE

ARMATURE

KAMINI

VSE

VEN

Iz Skladišč Tvrške Dall' Ara
 Prodaja vseh ostankov
po nabavnih cenah v **Novem**
sedežu v Vidmu. (Udine) - viale
Palmanova.

CERAMICHE

DALL'ARA & C

od toika do sobote 9.30-12.30/15-19

PRIP. 6/1/1981 VIDEMSKEMU ŽUPANU

Na mesto cvetja na grob Edvarda Župančiča daruje Ester Manzin z družino 5.000 lir za Dijaško matico.